

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

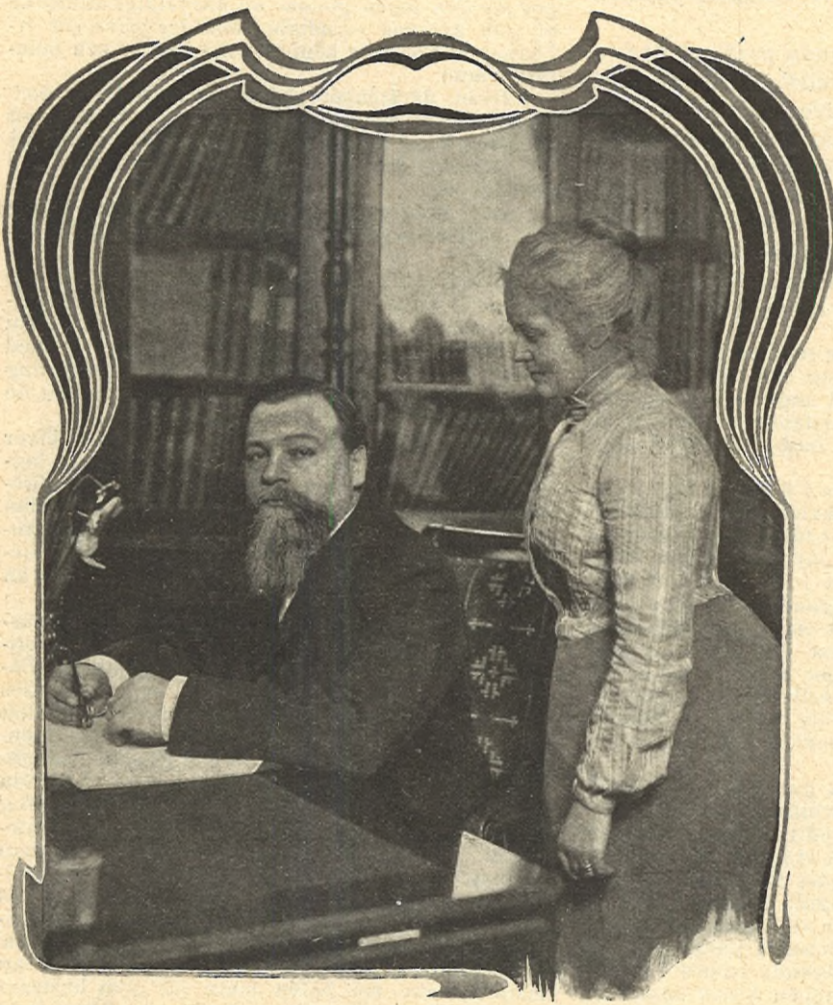
FÖR KVINNAN OCH HEMMET.

N:r 8 (843).

LÖRDAGEN DEN 21 FEBRUARI 1903.

16:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA > 8:— IDUN, FÄNRIK STÅL-UPPL. > 10:— IDUNS MODETIDNING > 2:20	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	---	---

EMIL OCH AMANDA HAMMARLUND. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

PÅ EMIL HAMMARLUNDS 50-ÅRS DAG.

DET ÅRHUNDRADE, som nu ingått, är obestriddigen demokratiens. Hos mången väcker medvetandet härom en känsla af beklämning. Om bönder och arbetare blifva de bestämmande — frågar han sig — huru skall det då gå med vår kultur, huru skola dess samlade skatter kunna förvaltas och förkofras af obildade? För dem, hvilka ej kunna föreställa sig bönder och arbetare som annat än obildade, måste svaret blifva nedslående. Ty fåfängligt är att sätta sitt hopp till *yttre* garantier mot de anryckande nya makthafvarne. Nej, den enda »garanti», som i längden duger, den är att söka inom dem själfva, d. v. s. i en till nationens alla medlemmar utsträckt *folkbildning*. Vår första och viktigaste folkbildningsanstalt är folkskolan. Inom dess stora lärarekår har under senaste mansålder pågått ett

synnerligen lifligt utvecklingsarbete. Den man, som härvid såväl af nämnda kårs medlemmar som af utomstående varit med rätta erkänd såsom banérföraren, är *Emil Hammarlund*, utgifvare af Svensk Läraretidning och ordförande i Sveriges allmänna folkskollärareförening. Emil Hammarlund fyllde i går fredag femtio år. Han är nämligen född den 20 februari 1853. Liksom så många andra af våra driftigaste män stammar han från Skåne. Sin första grundläggande bildning erhöill han i Östra Ljungby folkskola under ledning af den kände läraren, kommunalmanen och riksdagsmannen Sven Rosenberg. Omedelbart efter sin konfirmation passerade han lärarebanans båda lägsta grader, i det han tjänstgjorde först vid en småskola sedan vid en s. k. mindre folkskola. Seminariekursen genomgick han i Lund 1870—73. Därpå var han anställd såsom lärare, dels i Lund, dels i Kristianstad, dels slutligen (1877—84) i Adolf Fredriks församling i Stockholm. Under tiden hade han slagit in äfven på den publicistiska banan, först såsom meddelare till en skoltidning, längre fram såsom medarbetare i ett par landsortsblad samt i Dagens Nyheter. Redan under sin vistelse i Skåne hade Hammarlund börjat deltaga i föreningslivet, och med ännu lifigare intresse ägnade han sig häråt efter sin flyttning till hufvudstaden. Då ett behof af sammanslutning mellan lärareföreningarna i skilda delar af landet gjorde sig gällande, var det han, som föreslog bildandet af en *allmän svensk folkskollärareförening*, och när en sådan på hösten 1880 kom till stånd, ingick han såsom ledamot af dess centralstyrelse. I samband med föreningens bildande väcktes förslag om utgifvande af ett

organ för densamma, och till detta värf var Hammarlund med sina publicistiska förutsättningar och sin praktiska förmåga själfskrifven. Under mer än tjugtu års tid har han nu stått såsom den ledande mannen såväl inom Sveriges allmänna folkskollärareförening, hvars ordförande han är sedan 1895, som för Svensk Läraretidning, hvilken han ensam ägde intill år 1897, då han öfverlät densamma åt Svensk Lärartidnings förlagsaktiebolag, hvori han dock ingått som hufvuddelägare, verkställande direktör och redaktör. Både föreningen och tidningen hafva visat sig vara solidt byggda företag. Den förra har småningom vuxit ut, så att den omfattar kretsaföreningar i hela landet med ett medlemsantal af mer än 8,000. Den senare har utan stöd af statsbidrag eller annan yttre hjälp mäktat tillkämpa sig en fastare och inflytelserikare ställning än någon skoltidning i nordén hittills lyckats nå. Lärarekårens egen förening och lärarekårens eget organ hafva genom sin på en gång själfständiga och hofsamma hållning blifvit bestämmande faktorer i vår svenska folkskolas utveckling.

Nu nämnda områden hafva emellertid icke på långt när erbjudit tillräckligt utrymme för Hammarlunds rastlösa verksamhetsdrift. Äfven i det kommunala och politiska lifvet har han varit en intresserad deltagare. Sålunda är han för närvarande bland annat ledamot af Adolf Fredriks församling skolråd samt af kyrkofullmäktige och stadsfullmäktige. År 1885 invaldes han i riksdagen, hvilken han sedan alltjämt tillhört med undantag af perioden 1887—89, då han var en af de 22 bortprocessade. Under många år har han tjänstgjort som ordförande i andra kammarens s. k. skolutskott; vid nu pågående riksdag har han dock på egen begäran blifvit härifrån entledigad samt i stället fått plats i bankoutskottet. Därjämte har han i år erhållit förtroendet att vara statsrevisor. Vid sin kommunala och politiska verksamhet har han ådagalagt samma omdöme och kloka förtänksamhet, som i allmänhet utmärka hans uppträdande; de flesta frågor han tagit om hand har han ock förr eller senare lyckats bringa till lösning. Särskildt ovärderlig har han varit såsom målsman för lärarnes berättigade kraf på en någorlunda *tryggad rättslig och ekonomisk ställning*; i det hänseendet finnes ingen, till hvilken hufvudstadens och hela landets lärarekår ens närmelsevis står i en sådan tacksamhetsskuld.

Hammarlund besitter i hög grad den praktiske mannens förmåga att på ett för våra förhållanden lämpadt sätt omplantera utifrån mottagna tankar. Slående bevis härpå erbjuda

i synnerhet ett par af honom startade företag: julpublikationerna för barn (»Jultomten», »Tummeliten» och »Fågel blå») samt barnbiblioteket »Saga», till hvilka idén erhållits dels från Finland, dels från Danmark. Julpublikationerna hafva vunnit en exempellös utbredning samt lockat en mängd efterföljare att strömma in på den af Hammarlund brutna vägen. I detta hans arbete har fru *Amanda Hammarlund* troget stått vid hans sida. Själf allt intill sitt giftermål år 1886 folkskollärarinna, delar hon sin mans intresse för folkskolan och folkskolans barn samt har såsom hans redaktionssekreterare i de uppräknade publikationerna haft en hufvudsaklig andel i det betydande och förtjänstfulla arbete, som på dem blifvit nedlagdt.

Genom nu berörda gren af sin verksamhet har herr Hammarlund gjort ett synnerligen betydelsefullt inlägg i den stora frågan om beredandet af verkligt sund och förädlade läsning åt folkets barn, icke blott åt de förmodnares, utan ock åt de obemedlades — en af de mest maktpåliggande uppfostringsfrågor, som i vår tid ännu vänta sin lösning. Lärare och lärarinnor äro därför säkerligen ej ensamma, då de önska Emil Hammarlund en lycklig fortsättning på hans arbetsdag; de hafva härvid barnen och deras vänner i djupa led bakom sig.

FRIDTJUV BERG.

Fastlags-Söndag.

(Luc. 18: 31.)

Du stundar den helga beredelsens tid till nådens och kärlekens rike.

Tu står om sonande smärta och strid förlofsaren, människors life:!

»Min väg går dit upp till Jerusalems stad att lida, begabbas och hånas.

Ty så är det skrifvet: Si, all eder synd Af Människans Son skall utplånas.»

Och så är det skrifvet: »All smålek må vid honom i bitterhet lida.

Hans ben skola knektarne sönderflå och under på himmelen skåda, och grafven skall fanna hans svepta hant till hvila i dagar tvänne, men redan på tredje dagen skall han uppstå med segerfrönt ämne!»

J oro lyssnar en lärjungeflock till domen i skriften präntad:

»Och väntar dig, Herre, blott spe och block, och ständar din grafdörr gläntad, då följa vi dig till Golgata frön att hånas med dig och lida, vi hafva dig följt genom mörko land och finna det godt vid din sida!»

Och svarar försonaren: »Allt är skedt på det J må se och höra:

Den synd, som världen dess fall beredt, skall nu jag slå och förgöra!»

— Så gick han bort, medan dager vardt, att bedja af ångst i smärtan.

Men lärjungeflocken stod kvar och såg hans blick med klappande hjärtan —

Hjalmar Wallander.

FRÅGAN OM MANNENS MÅLSMANSKAP FÖR HUSTRUN INFÖR RIKSDAGEN.

SÅSOM VÅRA läsare kunnat inhämta af dagspressen, har vid innevarande riksdag i båda kamrarna väckts motion om lagändringar, afseende att genom utmönstrande ur vår lagstiftning af bestämmelserna om mannens målsmansrätt för hustrun borttaga från den gifte kvinnan det sämärke af osjälfständighet och underlägsenhet, som dessa bestämmelser onekligen för henne innebära, samt klart och tydligt kungöra principen af den gifte kvinnans personlighetsvärde och hennes likställighet i detta hänseende med sina ogifta medsystrar.

Denna motion har framburits i första kammaren af landshöfdingen F. A. Boström och i andra kammaren af den för häfdandet af kvinnans ställning i socialt och politiskt hänseende så varmt ifrande revisionssekreteraren C. A. Lindhagen.

Då motionen torde kunna påräkna att omfattas med intresse, särskildt af Iduns läsarrinnor, och då den motivering, som af herr Lindhagen förutskickats, är så pass allmänt hållen, att den torde kunna följas äfven af dem, som icke sitta inne med större insikter i de af motionen berörda familjerättsliga förhållanden, än den hvarje bildad och för dylika ämnen intresserad kvinna torde vara i besittning af, lämna vi härmed ordet åt motionären.

»Sedan man och kvinna sammanvigda äro, då är han hennes rätte målsman och äger söka och svara för henne utom hvad angår egendom, som är från hans förvaltning undantagen samt gäld, hvarom i 11 kap. 5 § sägs; hustrun följe ock mannens stånd och villkor.»

På detta sätt beskrifves i 9 kap. 1 § 1 mom. giftermålsbalken den gifte kvinnans rättsställning enligt nu gällande lag. Hon förklaras här af lagen i princip fortfarande vara omyndig. Och i öfverensstämmelse härmed talas i de under 19 kap. ärdabalken upptagna stadgandena rörande olika personers myndighet endast om man, mö och änka.

Enligt 1734 års lag var både gift och ogift kvinna omyndig utan något angifvet undantag. Under tidernas lopp har emellertid uppfattningen om den rättsställning, som bör tillkomma kvinnan, ändrat sig och lagen fått undergå ändringar i öfverensstämmelse härmed.

Det viktigaste af dessa genombröta i lagstiftningen utgör den ogifta kvinnans myndighetsförklaring. Därmed var i själfva verket äfven för gift kvinna erkänt, att det ej i hennes personliga egenskaper låg något hinder för henne att vara myndig, eller att, såsom detta i lagen också uttryckes, »råda öfver sig och sin egendom». Mannens målsmanskap öfver hustrun kunde därefter hämta stöd för sitt berättigande endast i lagens uppställda fordran, att mannen borde ensam representera familjen uti alla förmögenhetsrättsliga afseenden. Men äfven i denna fordran hafva sedermera gjorts väsentliga inskränkningar.

Genom 1874 års lagstiftning tillerkändes nämligen hustru rätt att ensam råda öfver hvad hon genom eget arbete förvärfvat samt öfver egendom, som i äktenskapsförord eller genom arf eller testamente förklarats skola tillhöra henne enskildt och tillika vara undantagen från mannens förvaltning.

En riksdagsskrivelse af år 1884 begärde ytterligare lagändringar i enahanda riktning. Efter det mycket arbete ofruktbart nedlagts på att i olika riktningar lösa denna fråga, ledde detsamma slutligen till antagandet år 1898 af åtskilliga lagar angående ordnandet af äkta makars egendomsförhållanden. Till innehålllet voro dessa icke alla så banbrytande som 1874 års lagstiftning. De innehöllo i själfva verket icke ens en förenkling af de invecklade stadgandena, hvilket måhända äfven på det bestående grund var utförbart, utan företrädesvis en omarbetning i syfte att förtydliga och fullständiga desamma. Det nya i sak var väsentligen endast, att ärd fastighet i stad blef arftagarens enskilda egendom; att hustruns rätt att ikläda sig gäld, hvilken rätt blifvit en följd af 1874 års lagändringar, tydligt fastslogs i lagen; att hustrun fritogs från skyldighet att med sin enskilda egendom svara för gäld, som mannen

åsamkat boet under äktenskapet, samt att lättnader bereddes i utvägarna att söka boskillnad.

Genom alla dessa lagändringar har den gifte kvinnans rättsställning blifvit så förändrad, att hon nu icke vidare kan anses befinna sig i omyndighetstillstånd, utan i själfva verket enligt gällande lag måste betecknas såsom myndig. Att i alla fall stor oklarhet råder härutinnan beror därpå, att man underlåtit att i lagen gifva form åt detta nya innehåll. Det heter nämligen fortfarande, att mannen är sin hustrus målsman med allenast de undantag, som betingas af hustruns förvaltningsrätt. Lagens innehåll fordrar i stället en omkastning af formuleringen, så att gift kvinna förklaras vara myndig med de undantag, som betingas af mannens förvaltningsrätt.

Det är då ganska oförklarligt, hvarför 1898 års lagstiftare ej gaf lagen en sådan uppställning. Redan vid lagberedningens förslag af år 1886 hade af två reservanter framkastats tankar i den riktningen. Frågan läser äfven varit under öfvervägande vid den slutliga beredningen af detta lagstiftningsärende men då fallit på farhågan, att mången inom riksdagen möjligen skulle taga anstöt af ett oförbehållsamt uttalande om att gift kvinna vore myndig, hvarigenom hela förslaget kunde äfventyras.

I detta försiktiga framåtskridande synes tiden dock nu böra vara beredd för det följdriktiga steget att låta lagen genom ett uttryckligt uttalande af gift kvinnas myndighet omsider gifva sitt erkännande äfven åt hennes personlighet och människovärde.

Hvad därigenom vinnes är i stort sedt godkännandet af en grundsats, hvilken betecknar ett framsteg i kultur och kan verka rättsbildande på ett område, där allt nu är inväfdt i dunkel och motsägelser.

Den ifrågasatta lagändringen kommer äfven att medföra omedelbar nytta i flere särskilda afseenden.

Sålunda blir det till en början tydligt, att gift kvinna är i full besittning af den del af myndigheten, som består i att råda öfver sin person. Nu vet ingen, hur det rätteligen förhåller sig med detta ämne, hvars upptagande till öfverläggning endast föranleder ofruktbara debatter mellan de rättskunnige.

Hvad åter angår hustruns rätt att råda öfver sin egendom, så kommer den nu ifrågasatta lagändringen ej att rubba något i nu gällande föreskrifter om makars egendomsförhållanden. Men de befogenheter, lagen i detta afseende tillerkänner hustrun, komma utan tvifvel att till sitt innehåll i många förhållanden ställa sig klarare än hitintills.

I gällande stadganden om makars egendomsförhållanden förekomma visserligen åtskilliga brister, som äfven borde omedelbart afhjälpas. Således är det ofta en olägenhet, att makar ej anses få ingå förmögenhetsaftal med hvarandra, hvilket påstås följa af bestämmelsen, att förord om egendom endast kan upprättas före äktenskapets ingående. En annan brist är att makar af enahanda anledning ej anses kunna inlåta sig i rättegång med hvarandra för slitande af ömsesidiga tviste-frågor. Önskvärdt förefaller det äfven, att man kunnat tillmötesgå 1884 års riksdags framställningar om att gift kvinna borde berättigas att själf förvalta den egendom, som vore henne enskildt tillhörig, utan att behöfva genom äktenskapsförord förbehålla sig sådan rätt, samt att mannen icke må hafva makt att utan hustruns samtycke bortsifta, förpanta eller sälja boets fasta egendom. Dylika rubbningar i det invecklade systemet föra emellertid lätt med sig andra ändringar. Det bästa tillvägagångssättet blir därför att först borttaga den gifte kvinnans omyndighets-tecken ur lagen och sedan från den sålunda vunna fasta utgångspunkten söka arbeta i angifna riktningar.

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skrifer följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilket hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöi F. Pauli's *Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Fin, hvit och fraiche blir hy och hud om man alltid tvättar sig med F. Pauli's *AZYMOLTVÅL*. Tillverkas under läkarekontroll. För ömtålig hud är *Azymoltvål* bäst.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkänt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerhandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lemnstrand, GEFLE.

Den gifta kvinnans myndighetsförklaring skall äfven bereda henne obestridd befogenhet till sådana uppdrag och sysslor, för hvilka enligt gällande rättsuppfattning fordras myndighet. En sådan skrivelse t. ex., som sistlidne riksdag afstämde med begäran om förtydligande bestämmelser rörande gift kvinnas behörighet att vara medlem i fattigvårdsstyrelse, skulle under sådana förhållanden varit öfverflödig.

När lagen uttryckligen tillagt gift kvinna myndighet, tillfaller henne därmed vidare full befogenhet att fullgöra uppdrag på grund af fullmakt. Enligt gällande lag kan hon ej vara rättegångsfullmäktig, hvilken syssla ej får anförtros åt »den som själf under målsman står». Och om man visserligen torde få anse henne redan nu befogad att utträta andra uppdrag på grund af fullmakt, måste fullmaktsgifvaren dock sväfa i en ständig ovisshet, huru fullmaktstagarens behörighet kommer att bedömas inför olika myndigheters oklara uppfattningar af målsmanskapets innebörd.

Mannens rätt att äfven i mål och ärenden, där hustrun äger att själf föra sin talan, själfskrifvet företräda henne, då hon är frånvarande, skulle å andra sidan upphöra. Han måste hädanefter förete fullmakt från henne liksom hvarje annan person, som anmäler sig såsom hennes fullmäktig.

Slutligen skulle de allmänna föreskrifterna om förmynderskap äfven komma i tillämpning på gift kvinna. Undantagsvis har det inträffat att förmyndare i vanlig ordning förordnats äfven för en gift kvinna. Men i allmänhet har hustruns oklara rättsställning ansetts utgöra ett formellt hinder därför. Det var ock af nämnda anledning som i 1898 års lagstiftning genom ett tillägg till 19 kap. 4 § ärfdabalken för gift kvinna tillskapades ett oklart rättsinstitut i ett slags godmanskap, som skulle ersätta ett ordentligt förmynderskap.

Det förtjänar erinras därom, att den nu ifrågasatta lagstiftningen redan genomförts i Norge och Danmark, i hvilka länder stadgandena om äkta makars egendomsförhållanden till sina grunddrag öfverensstämmer med våra. Äfven där förekomma gemensam och enskild egendom samt en allmän förvaltningsrätt för mannen och en särskild för hustrun i vissa fall. På samma gång uttalar dock den norska lagen af den 29 juni 1888 att: »Gift Kvinde har samme Myndighed som den ugifte och raader sit Gods med de Begrændninger, som indeholdes i nærværende Lov.» Och i den danska lagen af den 7 april 1899 säges att: »Hustruens Myndighed i Formueforhold er den samme som ugifte Piges.» Då sträfanden nu göra sig gällande, att så vidt ske kan närma de skandinaviska civillagstiftningarna till hvarandra, är detta en ytterligare anledning att i denna punkt bringa vår lag till jämnhöjd med grannländernas lagar.

Hvad nu angår de förändringar i lagens affattning, som erfordras för det gifna ändamålet, är det lämpligast att åstadkomma dem genom så obetydlig rubbning som möjligt i gällande lagtext. Ut i 9 kap. 1 § giftermålsbalken behöfver för ändamålet endast uttalandet om målsmansrätten utbytas mot en föreskrift om mannens förvaltningsrätt, hvarjämte en motsvarande ändring erfordras äfven i kapitlets rubrik.

Själfva myndighetsförklaringen kan naturligtvis äga rum genom att den sammanbindes med den under 19 kap. 2 § ärfdabalken intagna lagen af år 1884 om ogift kvinnas rätt att vara myndig med anslutning i tillämpliga delar till såväl innehållet som formuleringen af nämnda författning. Då lagen redan tillerkänner änka full myndighet, oberoende af lefnadsåldern, synes det vara riktigt, liksom det äfven är redigast, att låta gift kvinnas myndighet inträda med giftermålet, hvilket äfven förordades af en reservant till lagberedningens betänkande af år 1886. Ehuru obehöfligt bör dock kanske här för tydlighetens skull äfven uttalas, att mannen kan förordnas till hustruns förmyndare i öfverensstämmelse med hvad som stadgats i afseende å den gode man, som enligt hvad ofvan sagts kan förordnas för hustrun.

Slutligen bör nu åter borttagas sistberörda år 1898 gjorda tillägg till 19 kap. 4 § ärfdabalken, hvarigenom där införts stadganden om ett godmanskap för hustrun.

På grund af hvad motionären sålunda anført hemställer han, att riksdagen ville för sin del antaga följande lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 § giftermålsbalken:

»Sedan man och kvinna sammanvigda äro, då äger mannen ensam förvalta makarnes bo samt söka och svara i boets angelägenheter, utom hvad angår egendom, som är från hans förvaltning undantagen, samt gäld, hvarom i 11 kap. 5 § sägs; hustrun följe ock mannens stånd och villkor.

Är genom äktenskapsförord stadgadt, att hustrun tillhörig egendom skall från mannens förvaltning undantagas, eller är sådant stadgande meddeladt angående egendom, som genom gåfva eller testamente till hustrun gifven är, med villkor att den henne enskildt tillhöra skall; då äge hustrun öfver den egendom och afkomsten däraf råda, där ej annorlunda blifvit om förvaltningen föreskrifvet. Kan hustrun genom eget arbete något förvärva, däröfver må hon ock råda.»

Vidare följande lag angående kvinnas rätt att vara myndig (med upphäfvande af lagen angående ogift kvinnas rätt att vid viss ålder vara myndig den 5 juli 1884):

»Ogift kvinna, som fyllt tjuguet år, så ock gift kvinna vare myndig att sig och sin egendom själf råda och förestå; dock hvad angår gift kvinna med de inskränkningar, som följa af mannens förvaltningsrätt öfver boet.

Vill ogift kvinna, som ofvan nämnda ålder uppnått, eller gift kvinna afsäga sig myndighetens utöfning, göre därom anmälan hos domstol; och varde hon af domstolen under förmyndare ställd. Till förmyndare för gift kvinna kan hennes man förordnas.»

Dessa lagar skulle träda i kraft den 1 januari 1904.

Lagförslaget angående ändrad lydelse af 19 kap. 4 § Ärfdabalken torde här icke behöfva närmare beröras, då det endast går ut på ett uteslutande af denna paragrafs senare moment.

De af herr Boström framlagda lagförslagen äro af alldeles enahanda lydelse, som dem vi här ofvan citerat ur herr Lindhagens motion. Ur den förres mera kortfattade motivation anse vi oss emellertid böra framhålla hvad han yttrar därom, att de nu ifrågasatta lagändringarna skulle icke blott innebära en i civilrättsligt hänseende tidsenlig och värdig reform, utan äfven vara att anse såsom en nödvändig förberedande åtgärd för genomförandet af krafvet på politisk myndighet för kvinnan. Herr Boström yttrar härom:

»Särskildt då det kommit på tal att låta en politisk rösträttsreform samtidigt eller efteråt följas af den politiska rösträttens utsträckning till kvinnorna, finnes det intet rimligt skäl uti att hålla det nya släktets uppfostrarinna, den af ansvarskänsla för familj och hem uppfyllda makan utstängd från den medborgerliga fullmyndighet, som tillmättes den ogifta kvinnan. Men skall gift kvinna beklädas med politisk myndighet, så måste ju hennes rättsställning som myndig medlem af samhället förut ordnas.»

POJKAR. AF ALFHILD AGRELL.

JAG TRODDE mig känna livvets både ränning och inslag i grund. Litet finare ull här, litet dyrbarare silke där, voilà livvet!... Pojkar voro små människor... flickor voro också små människor... hela historien var så enkel. Men nu är den inte enkel längre, ty jag har nu lärt känna pojkar lifslevande, verkliga, fenomenala, otroliga pojkar... De äro icke af bästa rang i fråga om samhällsställning, men som pojkar i och för sig äro de first rate.

I morse — det har hänt i somras — i morse således hörde jag ett utdraget hylande, bölande, jämrande, tjutande ljud, till hvilket jag aldrig hört maken förut. Jag rusade till fönstret i tanke att något intressant vildt djur summit öfver vår landliga insjöns stilla yta för att just på vår strandremsa förskaffa sig en liten extra god frukostbit. Men det var endast en pojke, som barbant och med fladdrande skjortbröst — bakifrån räknadt — stod på bärgklinten framför mitt fönster och tjo.

Efter slutad inventering bortslumpas mitt från föregående säsonger öfverblifna lager af Barnkläder.

OBS! Försäljningen sker endast mot kontant betalning. — Order till landsorten expedieras endast mot efterkräf. — Priserna äro bestämda samt å alla plagg utsatta. — Under pågående realisation hållas mina försäljningslokaler öppna kl. 9 f. m. — 7 e. m.

M. BENDIX,
16 Regeringsgatan & Sturegatan 5.

Jag gick ut och satte mig på en sten bredvid honom, betraktade honom stadigt för att utgrunda, om det verkligen var han och icke vilddjuret, som åstadkom detta oväsen... Ja, det var han. Slutligen hof jag upp min röst och frågade: »Hvarför tjuerar du?»

»Jag få-är inte vara ra-a-a-a-ll-a!» Det finns inte ord nog — åtminstone inte nog för att antyda den längd hvartill han lyckades draga ut ordet »ralla».

»Jaså, det får du inte...» Jag erkänner att jag erfor en känsla af betydlig underlägsenhet.

I detsamma kom en ny pojke, också med skjortbröset fladdrande bak. Han höll en liten röd trasa på en käpp, kastade sig upp på en omstjälpt tunna och hvisslade. Ingen vanlig mänsklig hvissling — bort det! — utan någonting kolossalt, åstadkommet genom fem fingrars instoppande i munnen och våld samma häfrörelser med buk- och halsmuskler. Men så blef också resultatet storartadt. Konduktören vid den »riktiga» järnvägen, som bor strax bredvid, tittade ut genom ett fönster för att se efter, om det var något galet med hans tag, som just stod inne på stationen — och till den tanken hade han allt skäl.

Så hördes snabba, bara fötter slå i mot »grändens» sten — slå i med energi — och så kom det åter en ny pojke, en med utblåsta eldröda kinder, ögonen nästan klämda ur hufvudet, brummande och våldsamt frustande. Han störtade förbi som en blix, och efter precis en half minut följde en annan lika frustande och hemskt eldröd... Så kom en tredje, så en fjärde.

Slutligen höjde pojken på tunnan en käpp med hvit trasa, hvilket tydligen var stoppsignal åt pojkarna. Jag måste erkänna, att deras disciplin var utsökt. De tio vagnarna — ty de förestälde »vagnar» — voro uppställda på precis lika stort afstånd från hvarandra, och ingen enda af dem ens vände på hufvudet förr än han blifvit människa igen. Nu började ett nytt tjutande, brusande, pipande och frustande från pojken på tunnan, (stationsinspektoren). Ja, han till och med lade ifrån sig fanan för att ostörd kunna ägna sig åt sin nya, tydligen ytterst maktpåliggande uppgift. Han rullade ihop sig som ett nystan, spände ut sig som en kalkon, men när han öppnade munnen, så att den blef stor som en tallrik, och frustade genom näsborrarna som en drunkande flodhäst, då blef jag rädd och sprang fram. Men det var onödigt, han endast släppte ut ångan. Efter den mandaten »kopplades vagnarna ifrån» och så störtade horden ut i vida världen för att finna ut nya fröjder, allt under det numro ett, vilddjuret, som nu hvilat upp sig litet, smällde i med ett nytt friskt bölande i känsla af att det vederfarits honom en skamlig oförrätt. Det fanns ju ingen ralla... alls... hvarför hade då inte han... Buuu!

Dagen därpå erbjöd jag mina pojkar leka »utvandrare», men det var något som inte

Eva Hellman & C:o Hushållsskola
* Matsalar & Café * Drottninggatan 68 *

Rek. för bättre flickor som önska omsorgsfull undervisning i matlagning, finbakning och desserter. Kurs å 3 månader. Prospekt och upplysningar frifft. Matsalar med godt och rikligt bord. Låga priser, dessutom rabattkuponger. Damrum. I Caféet frukost-, supé- och kaffeservering. Tårter, bakelser, kaffebröd af egen tillverkning serveras och säljas här.

ALICE NORDIN I SIN ATELIER. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

alls slog an. I dess ställe slog de sig på den högre hästdressyren. Johan, Karl, Gustaf och Pelle lade sig på alla fyra, Per, Axel Wilhelm och Oscar kastade sig på deras ryggar och så bar det i väg under vilda gnägningar och »stiliga» krämningar, pisksnärtar och näpna små fölungars muntra språng. Slutet blef att både hästar och ryttare samlades i en klunga på ången. Hvad de gjorde där vet jag inte, men jag fruktar att hästarna buro sig illa åt. De ville, tycktes det, bli ryttare . . . hvilket opassande infall naturligtvis måste afstraffas exemplariskt. En stund senare lekte de, hästar och ryttare, karusell med hjälp af en flicka i hönsfjädershatt, som gick omkring och tog upp kollekt. Hur det gick till har jag ej tid att berätta nu, men lider ni någon gång af livvets melankoli, samla då ihop tjugu pojkar med skjortbrösten fladdrande bak och bed dem leka »åka karusell med tjock fru,

ALICE NORDIN.

FÖR KONSTVÄNNEN, som med vaket intresse följt de senaste årens företeelser inom hufvudstadens konstnärliga lif, är det namn, som läses häröfvan, väl känt och varmt skattadt. Det uppkallar minnet af mer än en själfull dikt i den plastiska lerans mjuka rytm, den glänsande marmorns fasta klang å våra årliga utställningar. Det har mött teaterbesökaren från bilderna af vår tonkonsts heroer i det nya operahusets gyllenskimrande foajé, och dess signatur har tryckt sitt insegel på en mängd förtjusande små *objets d'art* och nyttighetsting för hemmet, som smekt och frestat våra ögon i de stora affärspalatsens konstindustriella fönsterexpositioner. Det har med ett ord blifvit symbolen för en rik och mångsidig konstnärlig verksamhet, hvars skapardrift i ungdomlig entu-

som tar upp kollekt», så får ni se. Den dag skolan åter började — kände jag manne lättnad? Jag tror knappt. Pojkar äro en stark krydda, men blir man van vid den, tycker man om den.

siasm spänt sig ut öfver hela skalan från de stora, publika uppgifterna allt intill de — endast skenbart — mindre och hvardagliga för det intima privatlivet.

Idun har också länge närt en önskan att med sitt galleri af, för skilda områden af vår moderna odling representativa, kvinnogestalter få införlifva bilden af *Alice Nordin*. Och när det nu, en solig middagsstund för icke länge sedan, fogade sig så, att våra vägar förde oss till den unga bildhuggarinnans rymliga och vackra atelier högt upp under takåsen vid en af de gamla S:t Klaragatorna, grepo vi genast tillfället i flykten för en liten intervju.

Alice Nordin är stockholmsbarn af aktad borgarsläkt: hennes fader är snickarmästaren L. A. Nordin. Det är en egendomlig iakttagelse, att den konstnärliga begåfnings ömtåliga planta synes trifvas förträffligt bland spånorna mellan de stockholmska snickarmästarnas hyfvelbänkar. Så var vår utmärkte medaljgravör professor Adolf Lindbergs far äfvenledes snickare och gammal yrkesvän i det Nordinska hemmet. Och en tredje utöfvare af samma välaktade yrke, snickarmästar L. Ellström, har helt nyligen haft den stolta tillfredsställelsen att se sin dotter, målarrinnan fröken Brita Ellström, efter förvärfvande af de högsta akademiska utmärkelser som Jenny-Linds-stipendiat draga ut till konstens förlofvade land för att än vidare utveckla sin vackra talang.

Förklaringen till detta sakförhållande erbjuder sig emellertid lätt nog, när vi höra fröken Nordin berätta, hur hon redan som liten tös, långt innan hon kunde vare sig läsa eller skriva, mottog sina första konstnärliga impulser vid faderns ritbräde, där han om kvällarne gjorde utkasten till sina möbler, och hur det var hennes högsta fröjd att kluttra »gubbar» på minsta pappersremsa, hon fick i sin hand. Genom hela skoltiden följde henne denna konstnärsdrift, och så fort hon undanstökat läxorna för dagen, grep hon till pennan och kopierade med outtröttlig ifver porträtter ur böcker och illustrerade tidningar, hvilka konstverk sedan afyttrades till hugade spekulanter för 5 öre pr styck.

Den artistiska begåfningen synes för öfrigt gemensam för hela hennes familj. Den ene af hennes bröder, numera bosatt i San Francisco, är där en framstående och lifligt anlitad arkitekt.

Den andres verksamhet som ingenjör i samma stad faller likaså till stor del inom det konstnärliga facket. Och den yngre system, fröken Hjördis Nordin, är här hemma på god väg att skaffa sig ett namn som målarrinna och skulptris.

Femtonårig vann Alice inträde vid Tekniska skolan. Hennes afsikt var först att utbilda sig till gravör, och ett par år gick hon som elev hos professor A. Lindberg, hvilkens utmärkte led-

»SKYMNING».

»EN VÅDRÖM».

ning hon räknar som afgörande för hela sin vidare utveckling. Det var ock på hans tillskyndan hon, vid nitton års ålder, sökte och vann inträde i Fria konsternas akademi och därmed på allvar »bäfvande trädde in i konstens heliga hallar».

I antikskolan öppnades här inför hennes ögon den grekisk-romerska forntidskonstens hela skönhetsvärld, och hon drogs alltmera öfver till skulpturen såsom det område, där hon nådde de fylligast personliga uttrycken för sin skaparträngtan. I professor Börjeson fann hon ock en lärare, som väl förstod att underhålla altarflamman i hennes hjärta.

På våren 1895 erhöi den unga konstnärinnan sin första större offentliga utmärkelse, den hertiglga medaljen, för statyn »Skymning». Tvänne år senare följde den »kungliga» för den fagra dikten »En vårdöm». Samma år utförde hon de tvänne karaktärsfulla porträttbysterna af Ludvig Norman och

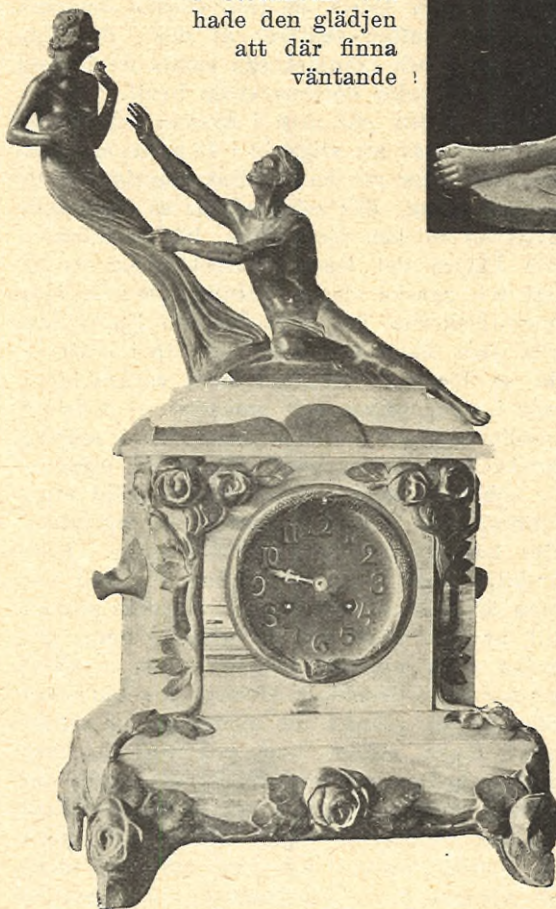
»TYST!»

August Söderman för den nya kungliga teaterns foajé, hon fann köpare för sin »Vårdöm», framgången log med ens emot henne med hela ansiktet, en riktig flod af guld, tyckte hon, vältrade in i den anspråkslösa konstnärsverkstaden, och med jubel i håg blef hon i stånd att realisera den mest brännande af sina »vårdömmar» — en studiefärd till konstmetropolen vid Seine!

Och så en vacker april dag — denna oförligneligt ljufva tid i Paris, då boulevardernas tusentals kastanjekronor på en enda ljum natt springa i blom och hvarje andedrag ur den skälfvande luften är som en dryck af eldigaste vin — finna vi den unga svenska bildhuggarinnan installerad i en enkel atelier vid rue Delhambre, där hon med den mäktiga arbetsglädje, som den underbara staden aldrig förfelar att ingjuta i sina tillbedjares hjärtan, på nytt grep sig an med sin konst. »Nu först, tyckte jag, började jag helt att lefva!» brister hon ännu ut vid minnet af dessa sina första pariserdagar, och hennes ögon glänsa.

På Colarossis atelier åtnjöt hon nu handledning af själfve Injalbert, och hemma i sin egen arbetade hon däremellan dagen lång med porträttbeställningar och själfständiga kompositioner, bland andra den vackra »Contemplation» — »diablement bienfaite», som den karaktäristiska parisiska domen dekreterade.

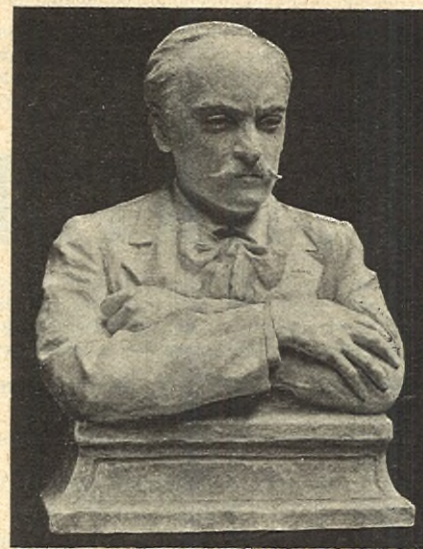
År 1899 var hon åter hemma i Stockholm och hade den glädjen att där finna väntande!

»TIDENS FLYKT».

PENDYL, TILLHÖRIG GREFVE CL. V. ROSEN.

en uppgift, som endast allt för sällan bjudes en svensk konstnär. Grefve Clarence von Rosen hade just fått sitt magnifika privathotell vid Strandvägen under tak, och med den skönhetssvärmande mæcenatens hela entusiasm lät han sig angeläget vara att äfven öfver den inre utsmyckningens minsta detaljer trycka den konstnärliga formgifningens adelsmärke. Så ställdes på Alice Nordin alla dessa artistiska »små frågor», som hon med sinnrik och lekande fantasi besvarat i form af dörrskyltar, ringklockor, elektriska strömknappar, skrif- och rökboardspjäser m. m. I

PORTRÄTTBYST AF HUGO ALFVÉN.

den skildring, som Idun i slutet af förra året lämnade från det von Rosenska hemmet, ha vi redan tidigare omnämnt denna hennes medverkan, och i nämnda sammanhang bragte vi äfven en afbildning af den vackra statyn »Välkommen!» som hon utförde för vestibulen. I dag komplettera vi med en bild af

»EFTER KAMPEN».

den kostbara bordstudsaren för grefve von Rosens arbetsrum: »Tidens flykt», ett helt litet poem i onyx och brons, mättadt af lyrisk känsla och gratie.

Tidigt på året 1901 styrde konstnärinnan för första gången kosan till Rom, där hon i tre månader slöt sig inne i sin atelier vid Via Liguria och fullbordade sin »Efter kampen», ännu i lifligt minne från senaste årets akademiutställning. Den kritik, den därvid från en del håll mötte, var, enligt konstnärinnans egen uppfattning, icke alltid fullt förstående. Det är ingalunda katastrofen efter

»ANDANTE PATETICO».

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkarsällskapet kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarkongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

en fysisk kamp, hon önskat framställa i denna till marken slagna kvinnogestalt, utan fastmer har hon velat sinnebildliga »händöendet efter en sjuksstrid». Hvilat där icke också något af »den ro, som allt förklarar,» öfver denna jungfruskickelse med resignationens evighetsskimmer öfver det nyss af smärtan släppta anletet och handen tryckt mot det ändtligen stillnade hjärtat...?

På hemvägen genom Italiens sommar fick hon i Florens själf lägga sista hand vid sin marmoruppståndna »Välkommen!», fick glödgas sin själ vid renässanskonstens härdar och därefter så småningom ånyo svalka den för sitt nordiska hemlands klimat i Tyrolens alpvärld.

Våren därpå är hon åter i Venedig, i Florens, i Rom! Den som en gång smakat »den eviga staden», har dess feber i blodet, och det ges intet annat motgift än giftet själf. Hvilket lif också för en konstnär, med skönhetskraftvet som en beständigt brännande törst inom sig, vid själfva randen af den tusenåriga skönhetskällan! Hvar glöda färgerna rikare, hvar fogar sig leran smidigare än vid den gamla artistgatan Via Margutta, där de svartögda modellerna spela sina kortlappar på själfva stenläggningen, medan all världens tungomål och visors refränger sorla ut genom de vidöppna atelierfönstren?

Och hvar finna besläktade själar lättare hvarann? Hvar lösas tidens brännande frågor behändigare än i kamratkretsen på osterian vid ett glas af det enkla bondvinet efter dagens arbetstunga? Det är ett allas tagande och allas gifvande som ingen annorstädes på jordens rund, en den andliga befruktningens lustgård, där ingifvelserna svärma i luften som bin kring flustret i högsommartid.

Lätt är äfven att fatta, hvilken rikedom af förnyande värden en dylik milieu måste tillföra en natur som Alice Nordins, med hennes mångsidiga intellektuella intressen. Ty visserligen är hennes konst för henne både a och o; men mellan dessa den privata gärningens gränstecken rymmer lifvets alfabet otaliga kombinationer, och hon vill icke sluta sitt sinne för någon.

Musiken älskar hon passioneradt, intimt befryndad som den är med väsendet i hennes egen skapardrift, och det »Andante patetico», som inspirerats af en violinsonat af Hugo Alfvén, verkar nästan som ett motto för hela hennes produktion.

Att den konstnärliga gestaltungsformågan ej heller sviker henne, när hon någon gång byter modellérstocken mot pennan, därom bär den litterära skiss af hennes hand, som Idun i dag har nöjet meddela, ett tillfyllesgörande vittnesbörd. Själf betraktar hon dessa sina små rese- och studieminnen endast som en blygsam lek till eget nöje, och det är blott med svårighet hon låtit förmå sig att öfverantvarda några profstycken för offentligheten i våra spalter. Vi hysa dock ingen fruktan

för utgången, öfvertygade att våra läsare, efter denna första »smakbit», med tillfredsställelse skola hälsa vårt »fortsättning följer».

Efter att ha tillbragt de senaste höst- och vintermånaderna i fädernestaden — som alltid under oafslutlig sträfvan mot nya konstnärliga mål — är fröken Nordin nu åter redo att snöra sin rensel för en vårlig studiefärd. Denna gång är det icke omöjligt, att det blir Spanien resan gäller. Helt visst skulle Velasquez' och Murillos land ha något att gifva den begåfvade unga konstnärinnan, och vännerna af hennes rika talang skola följa henne med ett lika hjärtligt »lycka på färden!» som ett förhoppningsfullt »välkommen åter!»

JOHAN NORDLING.

MIDSOMMARDAG I FLORENZ.

DET ÄR »granda festa» i dag, St. Giovanni dag, Firenzes skyddshelgons, och klockorna ha dånat öfver staden sedan kl. 5 på morgonen. Det var den första väckningsklangen — man blef inte glad till mods, då man väcktes ur sin djupa slummer af denna våldsamma anmaning. Sedan ringde man kl. 7, kl. 9 och så hela dagen. Den, som i renässansens sköna stad har bott i närheten af dömen, vet hvad dessa klockor ha att säga. De kunna väcka de döda. Kraftiga, malmrika, öfverväldigande som åskans dån, klara, kvittrande och jublande med silfverklang. Hän öfver staden brusa de från Giottos smäckra campanil, luften skälfrer af dem, de stiga och falla, och människorna samla de i stora skaror in under dömens svala hvalf.

Hela dagen går man i kyrkan och det är en ljufvig lisa att stiga in i de kalla, skumma templen efter att ha vandrat omkring på de heta gatorna, där solskenet är så bländande hvitt att blicken fördunklas. På Via Calzaioli och Piazza del Duomo utvecklar sig ett lifligt och ganska elegant gatulif. De mörkögda florentinskorna äro graciösa och ljusklädda, alla små bambinos äro utstyrda i hvitt — de se förresten ut som stora vackra blommor i sina spetsar och broderier — röda parasoller skimra, solfjädrarne äro i ständig rörelse och på allt lyser Italiens sol, bländande och brännande. Från dömens höjd svaja fanorna och från dess inre brusa orgeltoner. Det kan locka mig dit in i dunklet. Först urskiljer man nästan ingenting, bländad som man är, men snart ser man vaxljusen glimma till ur den rökelsefyllda luften, i deras gulgröna sken uppföra prästerna sina mystiska ceremonier. Klädda i violetta och karmosinröda kåpor sjunga de monotont och omelodiskt långa mässor, buga och niga för hvarandra, lyfta sina spetsdraperade armar mot höjden, knäfalla, mumla och brumma. Ibland tränger en ren och klar melodi från orgeln ur sorlet, smeker ens öra och försvinner. Blommorna dofta allt starkare och luften blir allt tyngre och blåare — med en suck af lättnad träder jag ut på trappan och låter det klara solskenet öfverströmma mig.

Men det var egentligen aftonen som var festens glanspunkt. I en trattoria borta vid Via Tornabuoni hade ett litet sällskap skandinav ätit sin middag och talat om, huru man värdigast borde fira midsommardagen i södern.

Det skulle bli ett storartadt fyrverkeri på kvällen och härlig illumination och det borde ses från en höjd. Så beslöt man sig för att vandra upp till Forte San Giorgio, där en finsk målare, en norsk poet och en svensk tidningsskribent hade sitt högkvarter.

Ja, det var ett godt förslag. Vi köpte en eller kanske ett par stora fiascetter godt vin

och vandrade så i väg öfver Ponte Vecchio, där folkmassorna myllrade om hvarandra och en och annan bar en kulört lykta på en stång högt i vädret. Kommo så längs Arno, som lugnt och klart speglade de många ljusen och de mörka husmassorna, och så började vi sträfva uppför slingrande backar, gingo förbi små pittoreska hus med trädgårdar och gallergrindar, portar och murar öfvervuxna med murgröna och belysta af det klaraste månsken.

Detta var ej museernas Firenze, ej de stora minnenas, ej historiens, det var en förtjusande afkrok af en stad i södern, hemlighetsfull, trolsk, bedårande. Här blomnade ett magnolieträd, dess hvita sagoblommor glänste och doftade i månskenet, där klängde tunga röda rosor uppefter murarne, där hängde guldregnet trånsjukt i stora guldgula klasar. Och dessa stängda portar och nedfällda persienner, den tomma krokiga gatan, den ljumma luften, de långa skuggorna! Det var som en saga.

Så kommo vi till en liten port i en mur. En af de tre värdarne drog upp en portnyckel af storartade dimensioner och vred om en mängd gånger. Porten gled upp och vi stego tysta in i den härligaste trädgård. Så ljust där var, så mycket blommor, sådan ljufvig doft och sådan stilla fred. Den finske målaren knäppte några ackorder på sin gitarr, och gripna af all denna skönhet och poesi stodo vi stilla, försjunkna i njutning och längtan. Det var drömmen, det kände vi alla, så hade vi tänkt oss den.

Från terrassen längst in i trädgården sågo vi ned på staden. Där glimmade af tusen ljus, på campanilens sidor klättrade de med regelmässiga afstånd ända upp till klockan, på domkyrkans tak togo de i ring. Endast Palazzo Vecchios torn sträckte hotande sin knutna näfve mot skyn, mörkt och trotsigt.

Och så kom fyrverkeriet, bländande, gnistrande, sprakande. Den florentinska liljan lyste med ädel glans, och kunglighetens namnskiffer snurrade rundt med otaliga solar omkring sig.

Och allt emellanåt ljöd från terrassen ett långdraget åh... då en grann svärmare eller en kvast af eldstrimmor fräsande gick i luften.

Men när fyrverkeriet var slut, tog den stilla stämningen åter ut sin rätt. Ljusen därnere började slockna, ute vid Fiesole brunno endast några röda eldar ännu och månen sken klar och ofördunklad från söderns mörka himmel. Hur mörk är den ej, denna sommarhimmel, mot vår, som lyser i genomskinlig glans hela natten!

Vi hade satt oss till rätta på träbänkarne och lutade oss mot muren, hvar på sitt sätt, som det var bekvämast. Fiascetternas innehåll var i det närmaste tömdt, man pratade ej mera högt, utan hviskade stilla eller teg och lät tankarne löpa. Däruppe tyckte jag mig se David Copperfields »hustrubarn», lilla Dora. Hon måtte ha sett ut så som den danske målarens hustru, liten och späd, med en hvit blusklädnad, låg i halsen, och sitt bruna hår lagdt slätt ned kring öronen och samladt i en stor knut i nacken. På det barnsliga hufvudet hade hon en hvit mjuk halmhatt, i handen en blomma och på fötterna små hvita skor. Ögonen voro milda som en dufvas och rösten låg och melodisk. Ibland hostade hon. Hennes man var en stor bjässe, som godt kunde ha stoppat henne innanför rocken, utan att det hade gjort någon nämnvärd skillnad i hans utseende. Hon var klen i sitt bröst och de vistades i Italien, »för att bli riktigt friska», som lilla Dora sade. Så som hon satt uppkruken på muren i månskenet, såg hon mer ut som en ande än som en levande varelse af kött och blod.

Nu klang det från gitarren! Och finnen

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare- auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.

Erhålls å alla apotek och kemikalieaffärer.

Tillverkare: Bauer & Cie, Berlin S. O.

sjöng Suomis sång. Hur vemodsfult de klungo, dessa toner från Nordens karga land här nere i söderns yppighet, och hvilken melankolisk längtan började ej fylla våra hjärtan. Därhemma hade de midsommar, riktig midsommar med ljusa nätter och klöfverdoft och dans på logen och skogssus och fågel-sång. Den lille norske poeten lutade sig tillbaka i sitt hörn, tog af sig mössan och strök med sin hvita vackra hand håret från pannan. »Jeg vil gaa in over vidderne,» sade han helt stilla och drog en djup suck. Och den danske arkitekten, eljes så jovialisk och prosaisk, räckte tyst, men med en betydelsefull blick en blomma till den svenska målarinnan som alltid var så glad. Hon tog den, vänligt leende som alltid, men blicken mötte ej hans. Öfver muren gick den, öfver Firenzes sköna stad, norrut, långt, långt, till landet med de ljusa nätterna och de mörka skogarna, hem flög den på längtans vingar, bort från färg och glans och konstens yppersta mästerverk för att hvila stilla i en stuga på skäret. Där ljödo några toner från en fiol, starkt, innerligt och vemodigt, med svensk lidelse och med svensk melankoli. Hvilken värld af harmoni och skönhet de öppnade! Hur enkel, stor och ren som naturen själf.

— Åhja, hvad finns som hemlängtan?
Så vände blicken tillbaka, staden var mörk och 12-skottet dånade. St Giovanni dag var till ända.

ALICE NORDIN.

MERA OM »BARN OCH HYGIEN».

BÄSTA FRÖKEN »Nita!»
För eder artikel med ofvanstående rubrik i n:r 4 af Idun ber jag att få framföra mitt uppriktigaste tack. Måtte den komma för ögonen på samt läsas och allvarligen begrundas af alla dem det vederbör (hvilka i sanning äro många).
»Ni väntar icke,» säger ni, »att någon skall dela er indignation öfver de missförhållanden — jag ville hellre säga snuskigheter — ni visar vara rådande. Jo, bästa ni! undertecknad och hans kära häft dela den fullständigt, fastän jag, sorgligt att säga, nog måste medge, att äfven i de flesta bättre hem det af eder påpekade oskicket äger rum.
Ehuru både jag och min hustru, så vidt vi veta, äro fullkomligt friska samt utan trasiga, olagade tänder, har det icke kunnat falla oss in att låta vår nu 7-årige pys begagna af oss själva använda odiskade skeder, glas m. m., än mindre låta honom äta upp rester af våra egna portioner. Jag gissar nästan han själf skulle protestera, om han bjödes. Allt ifrån hans tidigaste barndom ha vi sökt göra klart för honom det farliga och obehagliga eller snuskiga som ligger i att ha i sin mun saker, som någon annan förut solat ner i egen mun. Det borde vara en bjudande plikt för föräldrar att häri upplysa och varna sina barn.
Huru lätt kunna icke smittosamma sjukdomar öfverföras från barn till barn just genom det gemensamma användandet af leksaker med blåsinrättning såsom munspel, trumpeter, pipor och dylikt.
Här torde böra varnas för att i leksaksbodrar och isynnerhet i marknadsstånd köpa leksaker af ofvannämnda slag. Det säljes med all säkerhet icke ett enda munspel, som icke dessförinnan blifvit mer eller mindre grundligt afprovadt af en hel del oförståndigt folk, både gamla och unga. Gifvetvis skall då åtminstone försäljaren, innan affären avslutas, visa den förtjuste lille spekulanten, att instrumentet duger. Tänk om oss nu, att en eller flera lungsjuktiga på en marknad gå och afprova åtskilliga munspel, hvilka så till slut hamna hos våra egna barn. Det är hemskt att tänka sig följderna! Skall man nödvändigt köpa en leksak att bläsa i, så bör man icke låta barnen använda den, utan att den på lämpligt sätt blifvit rengjord, desinficerad. Ett godt råd: ge ditt barn icke något munspel!

I närmaste sammanhang med de af fröken »Nita» påpekade oskicken står ett annat mycket vanligt sådant, mot hvilket det icke torde vara ur vägen att höja ett särskildt varningsrop. Jag menar alla »vänliga och »snälla» tanters sätt att i tid och otid kyssa och smeka små barn. En mor och far kunna möjligen få tillåta sig något sådant under förutsättning att de veta sig friska, men heller ingen

annan, hvem det vara må, hur nära släkting man än må vara.

Betänkom att grunden till en hel del farliga sjukdomar, förnämligast den ödesdigra lungsoten, ofta lägges i barndomen. Allt närgånget kelande af främmande med barn borde vara förbjudet. Liksom man nu i offentliga lokaler sätter upp skyltar med förbud mot oskicket att spotta på golvet, borde i hem, där barn finnas, anslag uppsättas så lydande: främmande förbjudas att kyssa barnen!
A—D.

KURTS FLAMMOR. FÖR IDUN AF SNORRE.

HAN HAR till hjärtekammare, jag tror, en hel salong.

I bästa ro och sämja där allra innerst sitta den lilla rara Kajsa, den vackra lilla Britta och Mia, som ä' »tvilling», och Lisa, som ä' lång. Och alla ä' dom söta, men tänk ändå att sköta så många på en gång!

Och brefven, som ska' skickas till i östan och i väst,

och brefven, som ska' läsas från alla fyra hållen, och konsten se'n att veta, hvem af de söta trollen

han dyrkar allra varmest och älskar allra mest. Till sist han hörs bedyra att med dem alla fyra är lifvet som en fest.

Jag honom ser framför mig, just som han går och står:

en ung student med mörka små fjun på öfverläppen, som nyss fått hvita mössan och nyss fått fina kappen

och finner lifvet härligt vid knappa tjugu år, som ingen oro plågar, som flamar och som lågar så mycket han förmår.

Jag söker att förmana och hålla herrn i schack, men höra hvad jag säger, det tycks han inte gitta.

Då tar han fram porträtten af Lisa och af Britta,

af Kajsa och af Mia utur sitt plånboksfack:

»Nej, tyst nu, tant, och svara, säj ä' dom inte rara!»
är hvad jag får till tack.

Då söker jag att gripa till en annan taktik och vågar att om flammorna skämta och gyckla, men då får jag blott höra, hur präktigt de cykla, hur bra de spela tennis, hur Britta gör musik. Mot dygder, så reella, hvad hjälper det att ställa min hvassaste kritik!

Han djupt sig själf beundrar, att han blott fyra har,

och tycker sig nu älska med sans och med måtta,

ty när han gick i skolan, han hade tjuguatta de sötaste små flammor, hvaraf ingen nu är kvar.
»Så att på det gebitet är fyra nästan litet,»
är hvad jag får till svar.

WILH. BECKER
Kungl. Hofleverantör.
5 Malmstorgsgatan, STOCKHOLM.
Ur Kemikalieafdelningen:

Lakrits-pulver, sam.-satt .. pr kg. kr. 6.—	Senapsapper pr 10 st. kr. 1.—
Lanolin » » 4.50	Sennathé..... pr kg. » 2.75
Maskfrö » » 1.30	Silkestvål » » 1.25
Mjölksocker » » 1.75	Såplut pr burk » 0.45
Nauheimerbad pr sats » 1.50	Talbarrolja..... pr fl. » 1.50
Nejlilolja pr hg. » 1.50	Tandkrita m. pepparm..... pr kg. » 2.—
Patchouliblad .. pr kg. » 3.—	Terpentin, ren, dest. » » 2.75
Pepparmyntolja pr hg. » 5.—	Terpentin, renad pr lit. » 1.—
Rabarberot pulv. pr kg. » 10.—	Vaselin, extra, 1:a pr kg. » 1.75
Ricinolja » » 1.25	Vax, hvittirund, kak. » » 4.50
Rosolja, äkta .. pr gr. » 1.25	Vax, gult..... » » 3.50
Sackarin i tabl. o. pulv..... pr hg. » 2.50	Violrot » » 1.75
Salicylsyra pr kg. » 4.50	Violrot, pulv..... » » 3.50

Priskurant franco på begäran.

Och tills det blir den femte, är tiden inte lång, ty re'n jag börjat märka, att ugglor ä' i mossen, och för min del jag unnar då så innerligt åt gossen att, om det honom fröjdar, ha' sjutti på en gång, som uti sämja sitta med Lisa och med Britta i hans hjärtosalong.

MODERSRÄTT.

HON FÖRTJÄNAR sitt öde; hon har ju själfmant lämnat sina barn,» hörde jag härom dagen en fru yttra i ett sällskap, där kronprinsessan af Sachsen var föremål för kritikens dissekerknif. Jag behöfver knappast nämna, att talarinnan i fråga icke själf är mor, ty det finnes, hoppas jag, icke sådan, som i detta nu ej hyser den starkaste medkänsla för denna kronprinsessa i hennes egenskap just af moder.

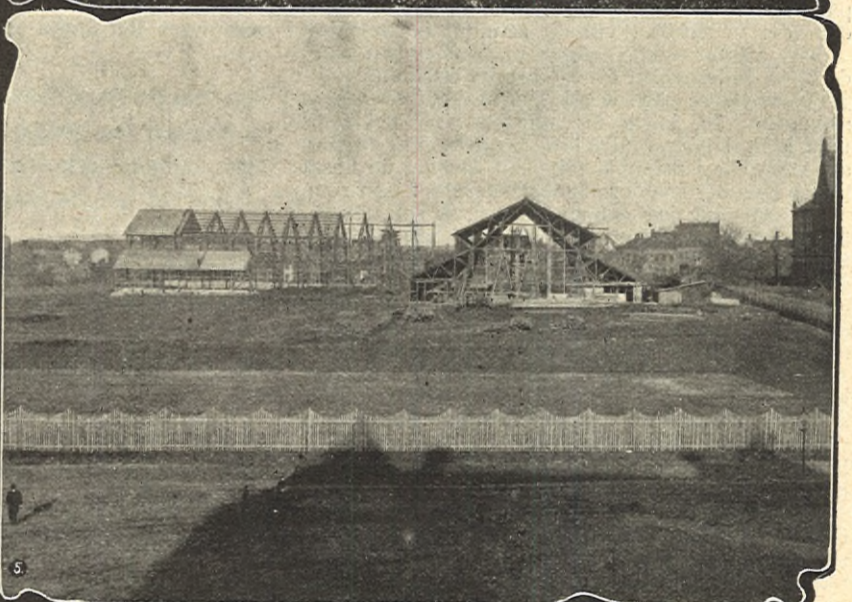
Förringar, fel, ja moraliska brott göra vi oss alla på ett eller annat sätt skyldiga till. Vi veta och känna, att det att öfvergifva sina barn är ett af de svåraste en mor kan begå. Men vi böra också veta och känna, att när en kvinna, som af en mängd samverkande orsaker bringats »utom sig», i känsla af outhärdlighet i de förhållanden hon lever i, i ett anfall af förtviflan, upphetsad till det yttersta, med en febersjuks brutala styrka i handlingen, får sin moderskänsla att för ett kort ögonblick domna, så att hon kan ta ett dylikt steg, då har hon, om hon älskar sina barn — och det har denna mor visat, att hon gör — lidit oerhördt. Alla se, när elden slår ut genom fönstren och lågorna stå i högan sky, men ingen har kännedom om alla de försök, de förtviflade ansträngningar som gjorts att kväfva elden innan dess; ingen har mätt och vägt det brännbara material, som oförstående och tanklöshet, grymhet och kärlekslöshet hopat för att nära den.

Straffa en sådan kvinna — när nu världens s. k. moraliska samvete ej kan tillfredställas med mindre — hårdt och hänsynslöst, men straffa henne ej främst i hennes renaste och heligaste känsla: moderskärleken. Samma moral som tillåter, nej yrkar, ett dylikt straff, berömmar sig ändå på samma gång af att »ej vilja en syndares död, utan att han bättrar och omvänder sig». Men — inkonsekvens öfver alla inkonsekvenser — dess främsta åtgärd är att helt beröfva denna »synderska» den största, ja enda möjlighet hon äger att åter få moralisk bärkraft i sitt lif. Hennes barn insjuknar — man skyr för öfrigt ej att låta lögnaktiga uppgifter om dess tillstånd komma till henne —, hon bönfaller att få ila dit, men förvägras. Mig synes, att den kvinna, som ej hyser den starkaste medkänsla med denna förkrossade, från sitt barns sjukbädd utestängda mor, icke är värd modersnamn och moderslycka. Hvem af oss har rätt att döma? Den, som aldrig kämpat en

ärlig kamp? Det är ej svårt att hålla blank sköld för den, som aldrig varit i strid, heter det. Den, som kämpat och segrat? Ack, den vet bäst hvad kampen kräver och bör väl sist döma dem, hvilkas krafter och vapen kommit till korta i den tunga striden.

Och barnen? Deras rätt? De behandlas som döda föremål, som ting utan omdöme, utan känsla. Tror man då i all sin kortsynta despotism, att man kan befälla dessa barn att icke längre älska sin mor? Hjärtslitande

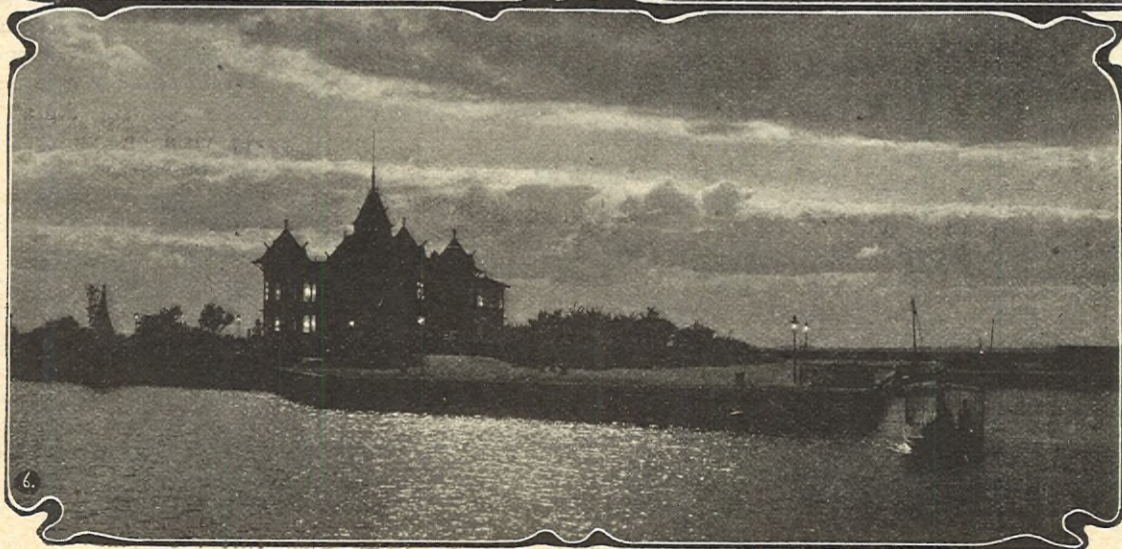
grymhet mot barnet är det att beröfva det modersfamn och moderströst, när det *luder*. Tror man, att det är af det *egna* hjärtats sår som denna mor och mödrar i hennes ställning främst lida? O, nej! Hennes bitteraste lidande är det, att hon med moderskärlekens starka intuition känner *barnets* hopplösa längtan, dess tårar, känner hur hjärtat fryser i »moderlös liten varelse». Det är känslan af hvad barnet lider som gör hennes eget lidande så gränslöst. Det droppar så

BILDER FRÅN HELSINGBORG.

FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSON.

- 1. HAMNEN MED RÅD-HUSET I FONDEN.
- 2. STORTORGET OCH JÄRNVÄGSGATAN MED STENBOCKS-STODEN.
- 3. STADSPARKEN MED CENTRALSTATIONEN I FONDEN.

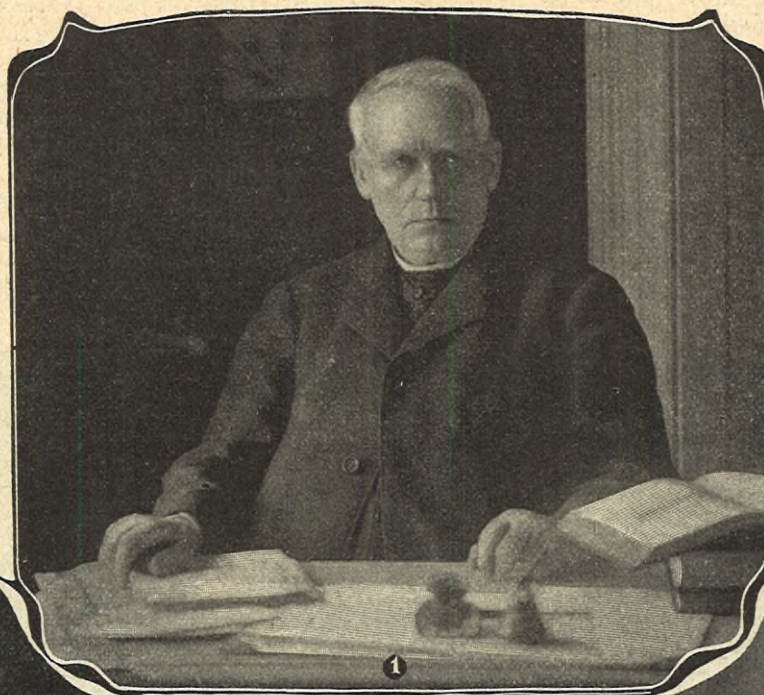

- 4. DEN UNDER ARBETE VARANDE UPPGÅNGEN TILL KÄRNAN OCH UTSTÄLLNINGSPLOTSEN.
- 5. UTSTÄLLNINGSFÄLTET MED INDUSTRIHALLEN.
- 6. HAMNPAVILJONGEN I KVÄLLSSTÄMNING.

tungt på hennes hjärta af dess »skälfvande längtans gråt».

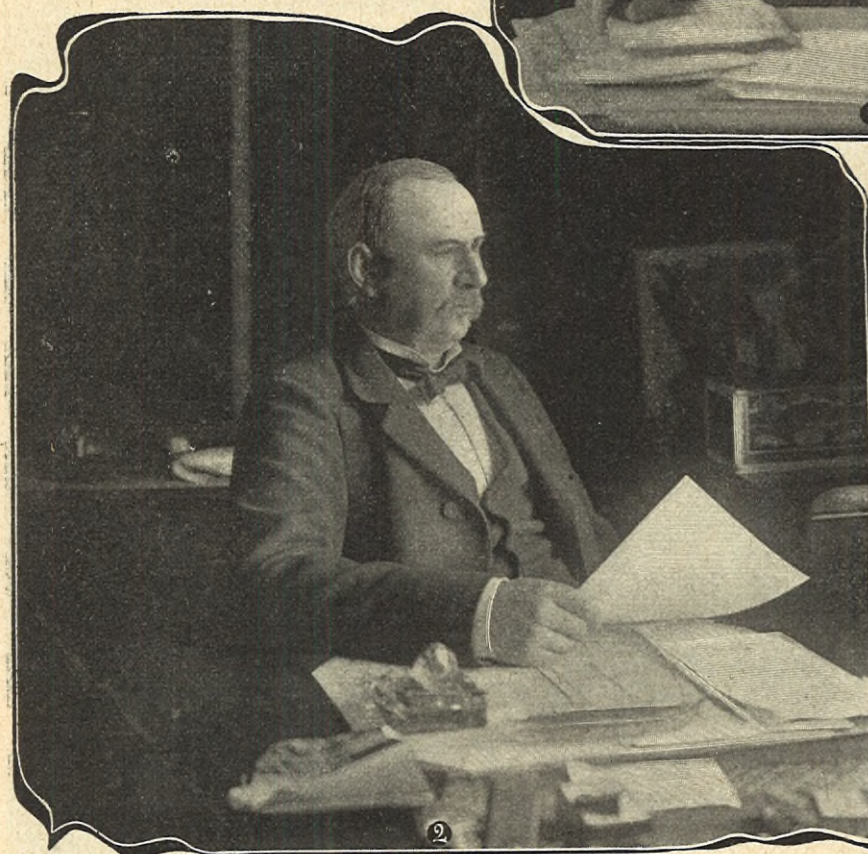
Hon har brutit. Visserligen. Må det då vara straff nog, att hon tidtals beröfvas åsynen af sina barn, men bort med denna omänskliga grymhet, som främst drabbar barnen, att när de lida hindra modern, som gifvit dem lif och som »härskar öfver deras själar enväldigt, när sjukdom och nöd är på färde», att då sluta dem i sin famn! Så som en mor älskar sitt barn, kan icke en främmande kvinna, vore hon än sammansatt af alla de högsta moraliska fullkomligheter, älska det, och när barnet lider, kan *intet* för detsamma ersätta moderns kärlek.

En man har blifvit djupt kränkt af en kvinna, sina barns mor. Men den kränkningen skall försonas med en ännu större, kränkningen af modersrätt och barnarätt. Ligger det rättfärdighet i ett sådant kraf?

MOR.

DETTA NUMMER har till omfånget något utvidgats för att bereda plats för de många intressanta bidrag till dagskrönikan, som på en gång tillströmmat. Vi hoppas, att våra läsare alltjämt vilja hålla oss räkning för våra bemödanden att bjuda vårt lands bildade publik en litterärt och konstnärligt värdad illustrerad tidning och till det bästa rekommendera *Idun* hos vänner och bekanta.

HELSINGBORGSUTSTÄLLNINGENS LEDANDE MÄN. FOTO FÖR IDUN AF A. B. NILSON. 1. KONSUL P. OLSSON. 2. KONSUL N. PERSSON. 3. KONSUL O. TRAPP.

HELSINGBORG JUST NU.

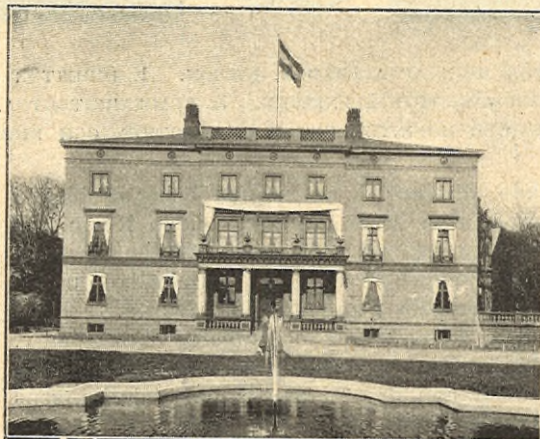
»OM JAG INTE bodde i Stockholm, skulle jag vilja bo i Helsingborg,» hördes en gång en stockholmare yttra, då han kom åter från en turistfärd söderut. Också äga få städer i vårt land den yttre fägring i förening med kontinental liflighet som Helsingborg föret under den varma årstiden, hvadan den svenska hufvudstadsbons ord lätt kunna förklaras.

Tag en sommardag till exempel! Den resande uppsvensken nalkas med Hesseholms-tåget det solglittrande Öresund, som han länge sett draga sina blåa konturlinjer långt bort, där slätten och himlen mötas.

Helsingborg med »Kärnans» karaktäristiska kontur däruppe på höjden, sina flerstädes storsadmässiga hus, sina fabrikksskorstenar, sina villor och sin hamn träder mer och mer i dagen, och då turisterna går längs den lifliga gata, som till höger flankeras af Hotel d'Angleterres långa fasad, till vänster lämnar utsikt öfver Sundet och det midt emot liggande Helsingör och som i fonden prydes af det nya, vackra rådhuset — f. n. den vackraste rådhusbyggnad i Sverige — samt Magnus Stenbockstatyn, märker han, att han befinner sig i en stad, öfver hvilken mellan-Europas

luft blåser liksom kraftigare än hvad han är van vid hemma.

Det danska landet midt och emot, där redan ett annat språk talas, den stora ångfärjan, som kommer vaggande öfver Öresunds gröna vågryggar med massor af tyska och engelska turister, det nära grannskapet af Köpenhamn, hvars spiror man svagt kan skönja från »Kärnan» i klart sommarväder — allt låter uppsvensken känna, att han befinner sig på tröskeln till Europa.

KONSUL PERSSONS VILLA.

Och när han vänder sig om, har han midt framför sig torget med det bekanta hotell Mollberg längst upp till höger, i hvars matsal å la Stockholm eller Berlin han kan äta sig mätt med en utsökt mat och samtidigt få höra tre eller fyra språk på en gång.

Äfven i dessa dagar härskar en liflig rörelse i den uppåtsträfvande skånestaden, trots att vintern med sin betydligt reducerade turisttrafik fortfarande är för handen. Det är med anledning af den stundande stora konst- och industriutställningen, hvilkens förarbeten trycka sin prägel på hela samhället. En bred uppfartsväg anlägges från torget upp till »Kärnan», kring hvilken utställningsområdet är beläget, de olika utställningsbyggnaderna resa sina stommar mot höjden under hundratals händers flit och ansträngningar, arkitekter, konstnärer och affärsmän leda det hela — alltsammans med en entusiasm och en glädje, som varsla om att det lifliga och vakna samhället nere vid Sundet ämnar visa främst hvad Skåne och därefter det öfriga landet åstadkommit på den intellektuella och kommersiella kraftutvecklingens väg.

Helsingborg! blir otvivelaktigt sommarens lösen för en mängd svenskar, som, då de kommit dit, skola finna en vacker stad, inbäddad mellan grönska och haf och lifskraftig som

allt, som har dådlust och bär på framtids-tankar, och en älskvärd, intelligent befolkning med vida vyer och ljusst lynne.

Det är som prolog till detta sommarens Helsingborg vi i dagsnumret meddela ett antal vyer från utställningsstaden och därjämte med några ord här nedan presentera utställningens ledande män, hvartill vår fotograf på platsen fogat ett antal porträtt, tagna just nu.

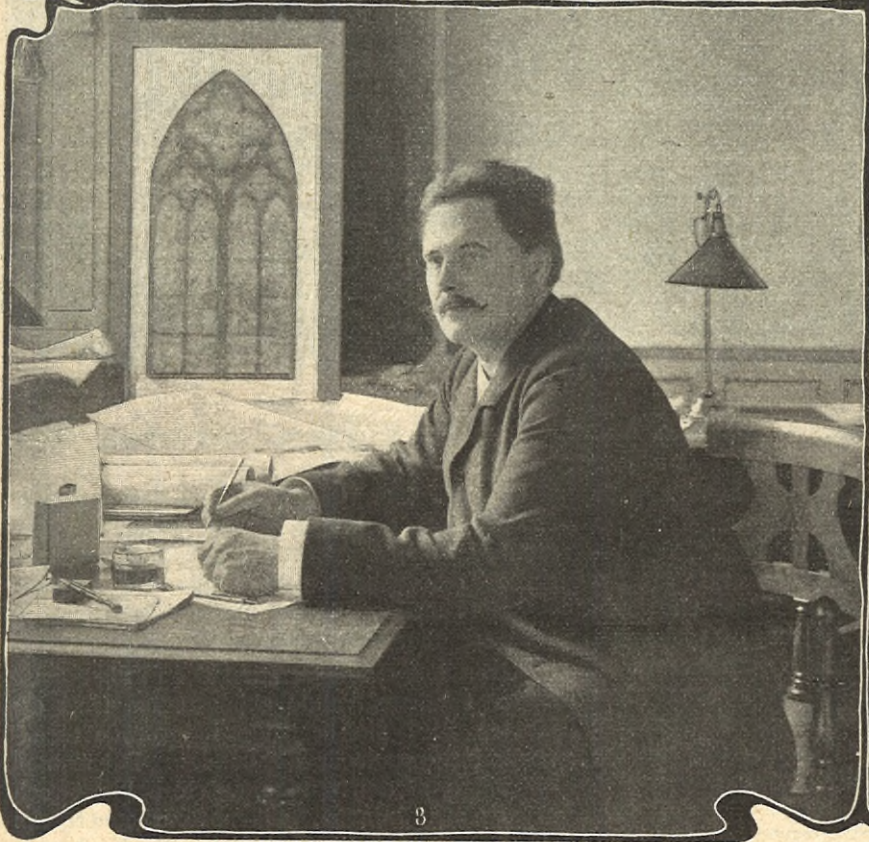
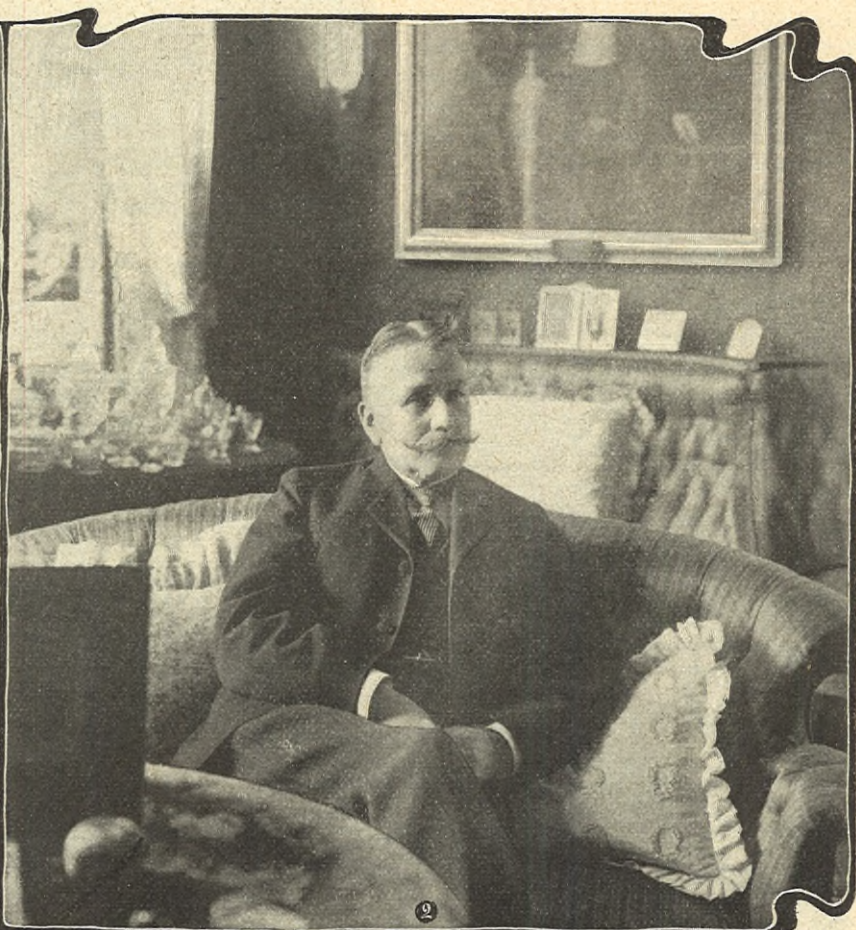
Först möta oss då tvänne personer, hvilka

are — det är ej utan att han är typisk för den okufliga bourgeoisie, som bröt sig fram efter 1789. Är sedan många år ordförande i stadsfullmäktige, men har under det sista halfåret på grund af ohälsa och hög ålder ej kunnat taga del i kommunens angelägenheter. F. d. ledamot af riksdagens 1:sta kammare.

Som en industriens målsman måste man i första rummet karaktärisera konsul N. Persson, tyska rikets konsul, hvilken äfvenledes varit 1:sta kammarledamot. Han är verkstäl-

värderad arbetschef, en man med stora vyer och i besittning af en utpräglad affärsmannablick.

Stadens representant i riksdagens 2:dra kammare är v. konsuln och direktören Oscar Trapp, hvilken är besjälad af ett lifligt intresse för sin stads angelägenheter. Något, hvartill han hufvudsakligen gifvit klafven och genomdrifvit, är terrasseringen vid Kärnan, hvilket arbete blir färdigt samtidigt med utställningens öppnande och för öfrigt som nämndt

HELINGBORGsutställningens ledande män. FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSON. 1. DIREKTÖR M. SOMMELIUS, ORDF. I UTSTÄLLNINGENS STYRELSE. 2. GENERALMAJOR G. BERGENSTRÄHLE, ORDF. FÖR KONSTUTSTÄLLNINGEN. 3. STADSARKITEKT A. HELLERSTRÖM, UTSTÄLLNINGENS ARKITEKT. 4. UTSTÄLLNINGENS KOMMISSARIER HOFINTENDENTEN C. L. BENDIX OCH DIREKTÖR I. P. SON HENNING.

djupt gripit in i stadens utveckling, nämligen »de båda konsulerna».

Konsul P. Olsson har ej utan skäl på sin tid blifvit karaktäriserad som stadens *enda vilja*. Med en sällspord energi och lyckade affärsspekulationer har han bragt sig upp till en dominerande ställning och har länge betraktats som stadens styresman. Han är gemenligen känd under namnet »förste konsuln», och, med all respekt för hans store föregång-

lande direktör i en mängd bolag ej blott i Skåne, utan äfven på andra sidan Kölen, där han som bekant grundat Sulitelma grufvor. Under många år var han ägare till de under 1901 försälda Dunderlandsgrufvorna.

Som kommunalman fungerar han som v. ordförande i drätselkammaren, hvars äldsta medlem han är. Vidare är han utställningens v. ordförande.

Konsul P. är en ovanligt frikostig och högt

skall tjäna som uppgång till denna. Han är vice ordförande i drätselkammaren och medlem af stadsfullmäktige. Den under byggnad varande elektriska spårvägen hade i honom en af sina ifrigaste förespråkare, och det var utan tvifvel hans sakrika och pointerade inlägg i debatten, som kraftigt bidrog till frågans så hastiga och oväntade lösning inom stadsfullmäktige.

Borgmästar G. Hoff har den afundsvärda

lotten att vara omtyckt af alla, en försynt, älskvärd och sympatisk ämbetsman som han är. Under ett längre vikariat tillvann han sig allmänhetens sympatier i så hög grad, att han vid borgmästarvalet erhöll majoritet.

På det finansiella området äger Helsingborg en dugande förmåga i direktör Malte Sommelius, impulsiv och i sin mannaålders fulla kraft. Det var på hans initiativ som gamla Kristianstadsbanken flyttades till Helsingborg. Och bland sockerindustriens män intager han en mycket framskjuten plats. Han är medlem af stadsfullmäktige och en dugande kommunalman.

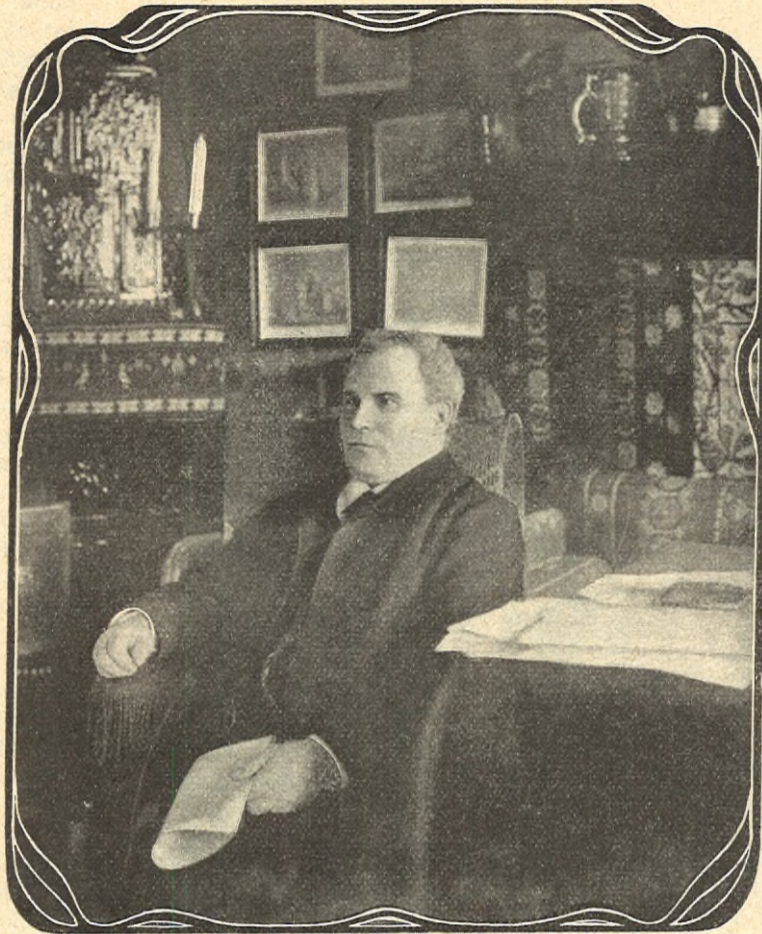
I utställningsfrågan har han gjort en kraftig insats och bekläder ordförandeplatsen i utställningens styrelse.

Då vi nu tala om den kommande sommarens stora händelse få vi ej glömma ett par män, som blifvit tilldelade en dryg arbetsbörda och på vilkas duglighet ett lyckligt arrangement af det hela till stor del beror, nämligen utställningskommisarierna.

Det var utan tvifvel en akquisition för Helsingborgsutställningen att lycas förvärfva som utställningskommisarie hofintendenten Carl L. Bendix — känd som skicklig arrangör af utställningar både in- och utomlands och med en rik fond af erfarenheter på detta område sedan 20 år tillbaka. Vid hans sida som biträdande kommissarie står direktör Ivar P:son Henning, en son till konsul Persson. Ung, energisk och med ovanlig arbetsförmåga förenar han organisatorisk skicklighet och är utan tvifvel rätte mannen på denna plats.

Utställningens arkitekt är herr Alfred Hellerström, sedan detta år stadsarkitekt i Helsingborg. Stadens monumentala rådhus, som invigdes 1897, är hans verk och han har gjort sig känd som framstående arkitekt för flere byggnader både i Helsingborg och dess grannskap.

En gentleman i ordets bästa bemärkelse är generalmajor G. Bergensträhle. Estetiskt bil-

BORGMÄSTAR G. HOFF. A. B. NILSON FOTO.

dad, musikalisk och med ett elegant umgänges-sätt intager han främst platsen i utställningens konstafdelning, hvars ordförande han är.

OM HUFVUDBONADENS AFTAGANDE I KYRKAN.

HELA FAMILJEN med undantag af husets herre var på väg till nyårsaftongudstjänsten. — Jag vågar icke gå i kyrkan om vintern, hade han sagt i det han med handen strukit öfver hjässan, — där drar alltid kallt, och jag är rädd att utsätta hufvudet därför. — Och så hade det öfriga sällskapet begifvit sig af, litet nedstämda naturligtvis öfver att nödgas afvara hans sällskap, särskildt på en sådan dag. Och komna inom kyrkdörren, nästan fösta in af en häftig stormil, blottade dess manliga medlemmar, som sed bjuder, sina hufvuden och likaledes i enlighet med sådan sutto de med dessa obetäckta under hela den tid gudstjänsten varade. Genom stora, otäta fönster silade luften in, för hvar gång någon dörr öppnades, svepte en kall pust genom kyrkan, kylande nackarna och särskildt kännbar, ja farlig för alla manliga hufvuden, hvilka ofta kala, i alla händelser mindre rikt utrustade med skyddande hårväxt än de kvinnliga, dock i motsats till dessa behållas obetäckta i kyrkan.

Denna olikhet i bruket, som råder för män och kvinnor, tyckes ovedersägligen gifva vid handen att ingen som helst religiös betydelse ligger till grund därför. Denna torde helt enkelt få sökas i sammanhang med medeltida förordningar, hvarigenom männen förbjödos bära vapen i kyrkan, — och på samma gång man frigjorde sig från dessa, för hvilket ändamål vapenhuset tillkommit som ett slags för- rum till kyrkan, torde det samma skett med den tunga, obekväma hjälmen, stormhufvan o. s. v. och uppslaget gifvits till en sed, som

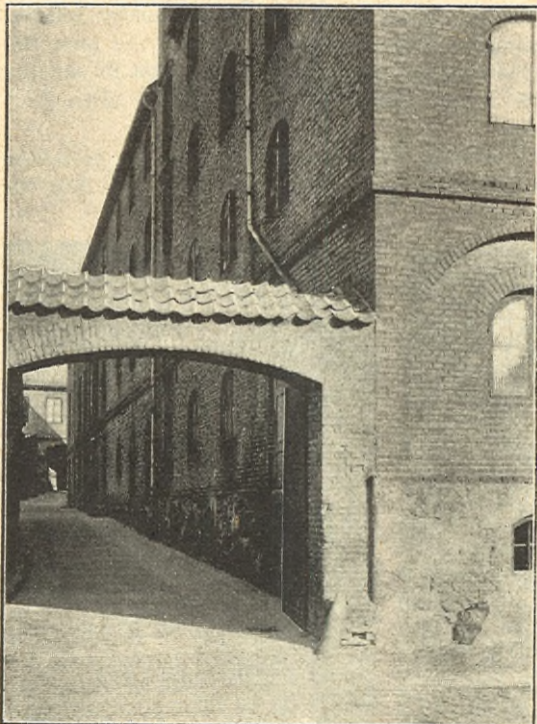
med den förunderliga seghet som är utmärkande för allt, som äger sammanhang med kyrklig ordning, bibehåller sig ännu, nämligen att männen oberoende af årstid, drag, kyla, som i en del lands- och landsortsförsamlingar* kan vara bister nog, skola med blottade hufvuden öfvervara gudstjänsten.

Med exempel för ögonen, att detta kan verka till hinder för kyrkogång, med tanke på, att det verkligen kan vara till skada, vidare, då som hvar man kan se, det alltid är obekvämt att föra hufvudbonad med sig utan att begagna den, med anledning af allt detta må den frågan framställas, — är det nödvändigt att ett sådant bruk bibehålles? Det uttryck af vördnad, som det småningom kommit att innebära, är en fullkomlig skensak, man ser ju ofta vintern igenom i våra kyrkor, hur äldre herrar utbyta hatten mot en liten rund hufvudbonad, den s. k. kalotten, som stundom också den tjänstgörande prästen brukar; lika litet som det kan falla någon in att taga anstöt däraf, lika litet vågar väl någon påstå att det ur religiös synpunkt är bättre eller värdigare att bära det ena slaget af hufvudbonad än det andra; hvad det senare beträffar skulle det väl då snarast vara till förmån för t. ex. den höga hatten, hvilken också vid judarnas guds-

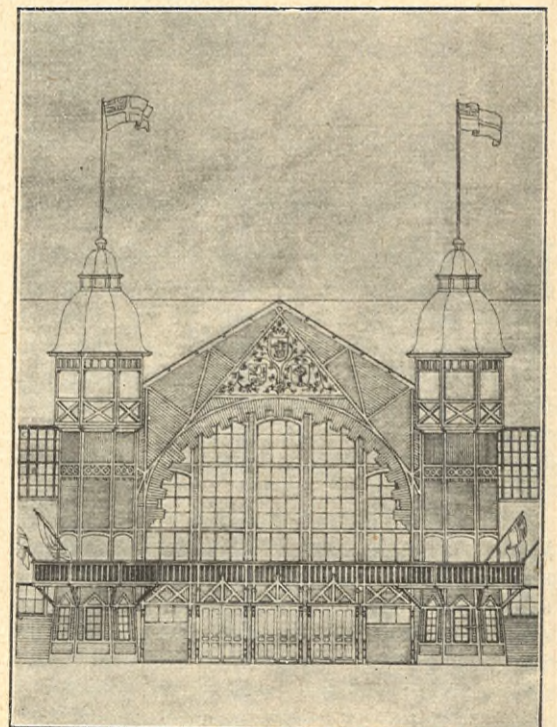
tjänst bäres på hufvudet. Skulle detta kunna blifva bruk äfven bland oss, skulle det helt visst af många hälsas med tillfredsställelse, och att ur kyrklig synpunkt ingenting finnes att anmärka mot en förändring i sådan riktning, är åtminstone genom en prästmans uttalande i ämnet för förf. bekant.

H.

* I Stockholm är genom särskild anordning af ingångsdörrarna förhållandet bättre, medan tillgång på frisk luft däremot lämnar mycket öfrigt att önska.

KONSUL OLSSONS AFFÄRSHUS OCH BOSTAD I HELSINGBORG.

HUFVUDENTRÉN TILL INDUSTRIHALLEN PÅ HELSINGBORGsutställningen.

LEO XIII.

PÅFVEJUBILÉET I ROM.

Den katolska kyrkans öfverhufvud, påfven Leo XIII, hade den 20 dennes beklädt sin höga värdighet i 25 år. Han utsågs nämligen den 20 februari 1878 till Pius IX:s efterträdare. Af denna anledning har han nu varit föremål för hela den katolska världens hyllning — en hyllning, som i Tiberstaden tagit sig uttryck i pompösa och lysande kyrkliga fester.

Vår italienska korrespondent i Rom, fröken Astrid Ahnfeldt, som varit i tillfälle komma påfven närmare än främlingar af annan trosbekännelse i regeln lyckas göra, har med anledning af jubileumsdagen sändt oss en skildring från påfvens privatlif i Vatikanen jämte porträtt och interiörer, som nu ha aktuellt intresse och som vi därför meddela här nedan.

Jämväl äro vi i tillfälle återgifva bilden af härvarande katolska församlings biskop Albertus Bitter, som i dagarna rest ned till Rom

för att till påfven öfverlämna den af de svenska katolikerna insamlade Peterspenningen.

Biskop Bitter är född 1848 i den lilla staden Melle i Hannover, där hans fader var geheimeråd. Efter studier vid universiteten i Würzburg och Münster samt vid seminariet i Osnabrück, blef han prästvigd år 1874 i sistnämnda stad. Till Sverige kom biskop Bitter samma år som pastor i katolska församlingen i Göteborg, där han stannade till 1885. Året därpå utnämndes biskop B. till vicarius apostolicus i Sverige och har alltsedan dess varit bosatt i Stock-

holm. Han vigdes till biskop 1893. Det är nu sin femte resa till Rom, som biskop B. anträdt, och han kommer därvid att besöka påfven Leo XIII för tredje gången. —

Nu lämna vi ordet åt vår korrespondent, som skriver:

»Påfvevalet utföll fem minuter öfver ett. Den kardinal som från peterskyrkans loggia skulle utropa: *Habemus pontificem* förlorade plötsligt kraften därtill och måste ersättas af en monsignore. På platsen utanför kyrkan voro icke mer än ett hundrafemtio personer samlade, då »hela Rom» var säker på att valet icke skulle utfalla så snart. Men som en löpeld spred sig nyheten genom staden — och snart därpå öfver hela den civiliserade världen.»

Öfvanstående stöd att läsa i Romtidningarna för snart tjugufem år tillbaka, då Leo XIII, som känt är, utnämndes till påfve den 20 februari år 1878.

Det berättas att då dåvarande kardinal Pecci fick vetskap om att han skulle blifva en af kandidaterna vid påfvevalet, han lär ha utropat: I tider så trista för den katolska kyrkan tycks mig detta såsom ett olycksvarsel!

Och nu är den gamle påfven redan ett stycke öfver nittioåret och har all utsikt till att lyckligt öfverkomma dagen af sitt tjugufemårsjubileum och mera till. Och ju äldre han blir, desto mer tillit får han till sin svaga lifstråds styrka. För en månad tillbaka blef en monsignore från Canada mottagen af *hans helighet* och uttryckte då en förhoppning om återseende år 1906, till hvilket påfven leende svarade med ett: »Kom, och jag skall mottaga er!»

Påfven vill ständigt vara inne i dagens händelser och låter sig föreläsas tidningarnes innehåll. Då dessa allt som oftast tala om »påfvens vacklande hälsa», utropar han skakande på hufvudet: »Dessa tidningar, dessa tidningar! De vilja taga lifvet af oss med all makt. Men (och med ett småleende) vi skola visa dem hvad vi duga till.» (Påfven talar alltid om sig själf såsom »Vi».)

Och detta hade jag godt tillfälle att iakttaga i dag på förmiddagen!

Den 7 februari hålles årligen en högtidlig mässa i Cappella Sistina till åminnelse af Pio IX:s dödsdag.

I dag hade det förflutit tjugufem år sedan hans inträffade död och skulle därför högtidligheten blifva större än vanligt — men biljettutdelandet inskränkt till ytterst få utvalda och endast tillhörande Vatikanens allra trognaste.

Kardinal Rampolla hade dock den godheten att beskära mig otrogna tillträde till högtid-

PÅFVENS FÖRÄLDRAR.

ligheten. Hade han anat att en korrespondentulf gömde sig under mina fårakläder, hade den mäktiga handen inte varit så giffmild, den älskvärda gudinnan Idun till trots.

De båda läkterne voro upptagna af damer ur »svarta» världen i svarta klädningar och klädsamma spetslöjor. Nedanför läkterne blänkte granna, guldbroderade uniformer, tillhörande det påfliga hofvet.

Och så började koret långsamt fyllas af anländande monsignorer och kardinaler. Hvita hermelinskragar glänste som nyfallen snö, släpande mantlar brunno som eldslågor.

Strax efter klockan elfva inkom påfven, och i sin rikaste skrud. Böjd är hans gestalt och gången stapplande. Ansiktsfärgen nästan lika hvit som tiaran öfver den fårade pannan. Men ögonen! De glänsa alltjämt af lif. Det är som höllo endast de den flämtande lifslågan uppe. Så fort påfven tagit plats på den upphöjda tronen, höjde Perosi taktpinnen (första gången han dirigerade i Cappella Sistina) och de »hvita» rösterna tonade ut öfver de församlade. Påfven lyssnade hela tiden till sången med ett extatiskt uttryck, med ett uttryck som hade han sett in i en annan och skönare värld.

Framför tronen satt kardinal Rampolla, den höga gestalten var nästan dold af den vida manteln. En imponerande, ståtlig, värdig företeelse: i dag helt ceremonieell. Det var mig knappast möjligt att fatta, att det var samma man som ett par dagar förut mottagit mig och på det lifligaste konverserat om Ibsen och Björnson.

PÅFVEN SOM KARDINAL.

Sedan sången förklingat, reste sig påfven och gick, stödd på båda sidor, fram till högaltaret, där han sjönk på knä i bön.

Stänkande vigvatten på en dyrbar utsirad kista, ställd helt nära högaltaret och som skulle föreställas innehålla Pio IX:s jordiska kvarlevor, läste påfven med förvånansvärdt fast och kraftig stämma: *requiescat in pacem*. Återförd till påfvetronen uppläste han *messa cantate* och utdelade därefter välsignelsen till de närvarande.

Den långa ceremonien var slut och påfvens läkare Lapponi, som i lång, svart sidenmantel hela tiden hållit sig i dennes omedelbara närhet, var nog glad att det hela aflupit lyckligt.

Doktor Lapponi lär vara en den ömmaste, samvetsgrannaste läkare som tänkas kan och äger sin höge patients hela förtroende och tillgifvenhet. För en månads tid tillbaka genomgick doktor Lapponi en operation. Påfven lät vid tillfället oupphörligt hämta underrättelser om den sjukes befinnande, för hvilken han i sitt privatkapell länge kvarlåg i bön.

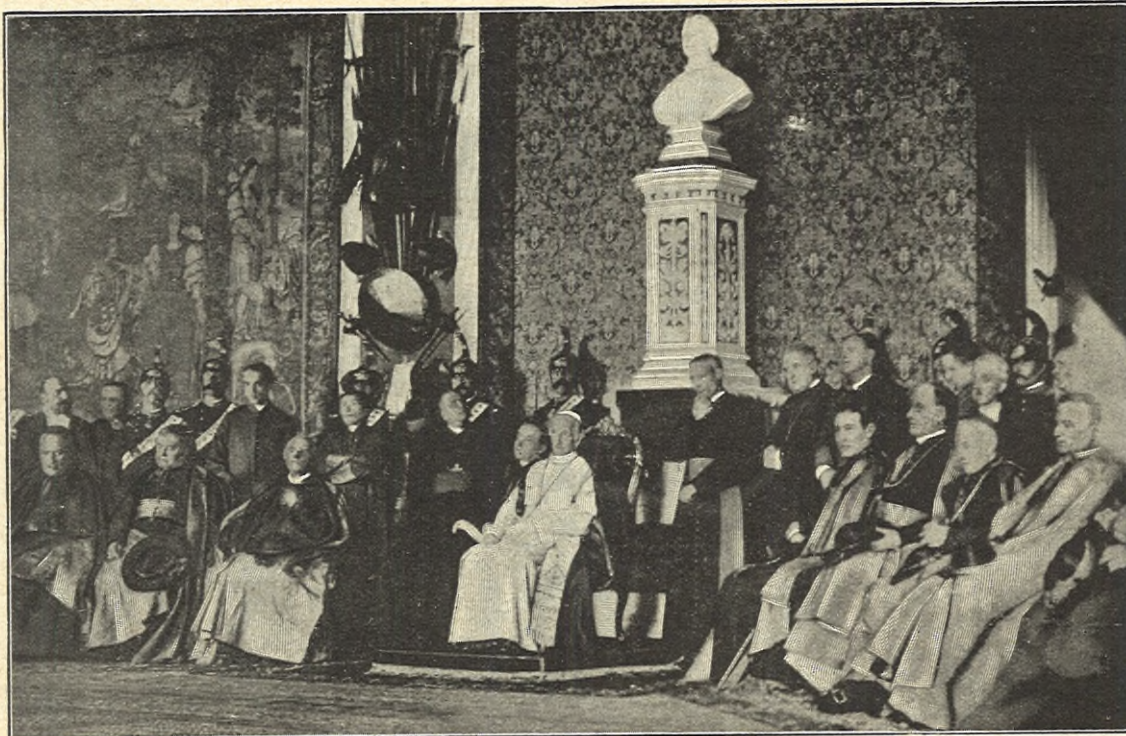
DEN KATOLSKE BISKOPEN I STOCKHOLM MGR. ALBERTUS BITTER. F. FLODIN FOTO.

Doktor Lapponi tillbringar en stor del af dagen i Vatikanen. Han har icke tillåtelse till att någonsin, ens för kortare tid, lämna Rom. Hvarje hans steg är bevakadt. Doktor Lapponi är äfven en journalisternas arma martyr. De belägra, de anfälla, de ansätta honom från alla håll och han lär vara nästan lika rädd för dem som själfva *hans helighet*.

När kapellet efter slutad ceremoni långsamt utrymdes, gafs det godt tillfälle till att beskåda schweizarnes och hedersgardets blänkande uniformer och dragna värjor.

Påfven älskar mycket att omgifva sig med militärståt. Vid julen och andra stora högtider få de påflige krigarne spela en stor roll. Vapen och väpnade hvarv ögat skådar!

Om påfvehofvets skärande kontrast till Na-

PÅFVEN OMGIFVEN AF SINA KARDINALER.

zarenens lära om enkelhet och ödmjukhet har en gång *il Pasquino* skrivit en bland sina allra blodigaste satirer. Se här en axplockning!

»Kristus sade: Mitt rike är icke af denna världen.

Påfven sätter sin stad i försvarstillstånd.

Kristus hade en törnekrona.

Påfven har tredubbel juvelkrona.

Kristus tvådde sina apostlars fötter.

Påfven låter konungar och kejsare kyssa sin fot.

Kristus födde sina lam.

Påfven kräfvär dem deras ull och svälter dem.

Kristus var fattig.

Påfven vill besitta världen.

Kristus bar själf sitt kors.

Påfven låter tjänare i gyllene livréer bära det.

Kristus föraktade rikedom.

Påfven älskar intet som guld.

Kristus förjagade månglarne ur templet.

Påfven beskyddar dem.

Kristus förkunnade fred.

Påfven är stridens fackla.

Kristus var ödmjukheten själf.

Påfven är det personifierade högmodet.

Kristus uppfor till himmelen.

Påfven skall nedfara till helvetet.»

Det påfliga väldet har ju så godt som krossats sedan detta skrefs och hätskheten hos dess motståndare har bytts i segervinnarens medlidande med den slagne fienden.

Den gamle påfven är så precis i sina vanor som ett urverk. Året rundt börjar han sin dag något öfver kl. sex på morgonen.

Efter att ha läst en mässa i sitt privatkapell, intager han sin frukost, bestående af mjölk med en vispad äggula, hvetebröd och honung. Därefter mottagas gärna några kyrkans högre funktionärer i privataudien. Kl. ett intages middag, bestående af buljong, en finhackad bifstek med ett glas godt bordeaux; efterrätten består af en st. apelsin.

PÅFVENS LÄKARE.

Efter middagen hålles konselj med Rampolla, hvarvid politiken utgör hufvudämnet. Påfvens svaghet för Frankrike och Spanien är ju allmänt känd och densamma vållar honom ofta mycket hufvudbry.

Påfven föredrager numera att låta läsa högt, då synen mycket försvagats det senaste året. Och hans föreläsare måste läsa mycket långsamt och tydligt, helst dröjande vid hvarje ord.

Påfven lyssnar orörlig och under spänd uppmärksamhet till läsningen, halft nedsjunken i sin mjuka länstol med den afmagrade genomskinliga handen under kinden. Som han sitter i sin snöhvita kåpa, liknar han mer en andeuppenbarelse än en mänsklig varelse. Bredvid på ett litet bord står alltid ett elfbenskrucifix, på

KARDINAL RAMPOLLA.

hvilket den gamles blickar ofta hvila.

Kvällsmåltiden består af en kopp buljong och löskokta ägg. Af detta ses att påfven äter som en liten fågel, och åpropos fågel berättas det, att han icke försmår kramsfågel, fångade i Vatikanens trädgård.

Påfven går tidigt till sängs och så godt som aldrig kallar han på sin trogne kammartjänare förrän tiden är inne att börja en ny dag.

Påfvens öfverdrifna sparsamhet är väl känd. Stor är hans belåtenhet när en eller annan lira helt oförtänt kan sparas in och han vill gärna själf genomgå räkningar, hvilket sker en gång i månaden. De i Vatikanens tjänst anställda schweizarne äro ytterst lågt aflönade. 150 frcs. i månaden är det mesta de kunna förtjäna. Och dock är icke precis penningbrist rådande i Vatikanen. L'Anno Santo inbringade åtta millioner frcs. och nu, med anledning af det påfliga jubiléet, inflyta så godt som dagligen oerhörda summor.

För ett par veckor tillbaka mottogs i audiens en samling spanska pilgrimer. De hade blifvit tillsagda att medföra sina penninggeåfvor i hvita papperskuvert, hvilka skulle uppsamlas i silfverskålar, ställda på båda sidor om den påfliga stolen. Och så stor var entusiasmen hos dessa påfvens trogna att de höllo på att i ifvern välta honom ned från stolen, då »skärfvarna» skulle läggas på de anvisade skålarne. Alla ville vara den första. Det trängdes, det ropades, det skreks, och skålarne fylldes gång på gång.

Påfven vill ogärna låta fotografera sig och ytterst få fotografer hafva lyckats få tillträde till Vatikanen. Och när påfven ändtligen låter öfvertala sig till att »sitta», misslyckas fotografien så godt som regelbundet. Den gamle sitter först i rak och uppsträckt ställning, men när han ser apparaten riktas emot sig, börjar han vända på hufvudet, än åt ena, än åt andra sidan, och ler ett smått gäckande leende åt den förtviflade fotografen. Det porträtt, som här presenteras Iduns läsare, anses

emellertid vara ett af de yppersta, som finnas af Leo XIII, och togs i hans privata våning i Vatikanen i början af förlidet år.

ASTRID AHN FELT.

»UTE BLÅSER SOMMARVIND...»

DENNALYRISKA och om svensk juniidyll erinrande strof har Carl Larsson beagnat som namn på en dekorativjättemålning, afsedd att pryda Göteborgs latinläroverk och för närvarande exponerad i Konstnärshuset vid Smålandsgatan.

Man stannar inför den stora duken med

en känsla af glädje och tacksamhet mot konstnären, hvars friska fantasi, öfverdådiga teknik och känsliga färgsinne ännu en gång skänkt oss ett konstverk, som värmer och fyller vårt hjärta med sol.

Det är en försommardag i Sundborn. Skolbarnens examen förestår. På vägen längs åkanten komma barnen med löfruskor, vattenfyllda hinkar, blomsterknippen och kransar för att feja och smycka skolhuset, som rödmåladt och med flaggan i topp höjer sig ur den nysprungna björkskogen. Feststämningen strålar redan i barnens ansikten, och det solmättade landskapet med vindbrus i löfmassorna och drifvande gula skyar i etern låter dem synbarligen förnimma förkänslan af de stundande feriernas lycka. Och så midt i all denna sjungande och blomsterångande fröjd ett allvarsstänk: den lutande gubben, den sorgklädda kvinnan och, som symbol för fosterlandskänslan, lifgardisten till häst — en kombination så äkta Larssonsk och som näppeligen någon annan konstnär skulle drista sig på, utan att råka in i det bisarra.

Det mäktiga konstverket med sin hjärtevarma innebörd och sin tekniska bravur kommer endast att en kort tid vara utställt här, hvarför vi uppmana våra läsare i hufvudstaden att snarligen taga detsamma i skärskådande. Den i dagsnumret framställda reproduktionen af taflan torde förvisso locka härtill.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN. Med upptagandet af Saint-Saëns' opera »Simson och Delila» har k. teatern gjort sig förtjänt af alla musikvänners tacksamhet. En vacker seger har härmed också vunnits, om den ock ej ännu blifvit af alla erkänd. Vår öfvertygelse är emellertid, att den nya operan, tack vare sina obestriddliga förtjänster, allt mer kommer att vinna anklång och länge vardas en af k. teaterns repertoaroperor.

Premiären ägde rum den 11 dennes inför fullsatt salong. Personalbesättningen är hvad hufvudpartierna beträffar den bästa och de båda titelrollerna dubblerade. Texten an-

VATIKANENS TRÄDGÅRD.

PÅFVEN PROMENERANDE I VATIKANENS TRÄDGÅRD.

»LITE BLÅSER SOMMARVIND». DEKORATIV MÅLNING I OJLA AF CARL LARSSON FÖR LATINLÄROVERKET I GÖTEBORG.

sluter sig, som vi i förra numret omnämnde, tämligen noga till bibelns berättelse om den starke judahjältens kamp mot filistéerna. Den är enkelt och värdigt hällen samt fri från svulst och onaturligheter, som så ofta vidlåda operatexter. Översättningen synes också som sagdt vara god.

Musiken bär i alla afseenden vittne om det berättigade däri, att Saint-Saëns ännu intager hedersplatsen bland Frankrikes nu levande tonsättare. Flödande af melodisk färgning och försedd med en instrumentation, som, utan att vara överlastad, må kallas både rik, klar och genomskinlig; hör operan till dem, som ovillkorligen måste slå an på hvarje för musikalisk skönhet mottagligt sinne. Såsom en i detta afseende verksam faktor må också framhållas den varma och övertygande österländska kolorit, som kompositören lyckats breda över hela sitt verk.

Körerna och baletten intaga i denna opera ett framstående rum. De förra måla förträffligt situationen mellan judafolket och filistéerna, och baletten är i sitt slag det bästa, som på länge förekommit å k. teaterns scen, beledsagad som den är af en originell och anslående musik.

Första akten spelar å ett torg i staden Gaza i Palästina. Efter ett förspele vidtager en klagande kör af hebréer. Den sjunges till hälften bakom den fällda ridån och avslutas med en växelkör, sedan ridån gått upp. Simson framträder nu och söker uppmuntra sina landsmän att afkasta filistéernas ok. Abimelek, satrapen i Gaza, träder ut och hädar judafolket och dess gud, men blir, sedan Simson i en vision sett Herrans änglar från skyn komma till hjälp, dödad af denne, som därefter fördrifver filistéerna. Dessas öfverstepräst kommer ut ur Dagon's afgudatemplet och förbannar Simson. Den hittills skumma scenen blir nu för några ögonblick tom, solen går upp, och en mindre skara hebréer inträda, sjungande en unison lofsång öfver den vunna segern. Simson kommer in, åtföljd af hebréerna samt mötes af filistéernas unga kvinnor, som med blommor och sånger hylla segern. Midt bland dem uppträder nu Delila och söker med förföriska sånger och åtbörder locka Simson till sig. Denne söker, fastän varnad, fåfängt stå henne emot. Hon bjuder honom gästa i hennes boning i Soreks dal.

Andra akten spelar utanför densamma. Natten faller på och Delila väntar Simson. Först kommer emellertid öfversteprästen och manar i en lång scen Delila att locka ur Simson hemligheten med hans oöfvervinneliga styrka. Sedan öfversteprästen gått, kommer Simson, och den ömsom ljufva, ömsom spännande scenen mellan honom och Delila slutar med, att Simson följer henne in i hennes hydda och låter aflocka sig sin hemlighet, hvarefter han, sedan håret, hvare hans styrka låg, beröfvats honom, faller i filistéernas våld.

I tredje aktens första tablå finna vi Simson i bojor och med utstungna ögon gå och draga en tung kvarn, medan fångknektarne mana på honom med sina lansspetsar. Utanför höras de fångna hebréernas klagosånger. Slutligen kommer en filisteisk krigsknekt och hämtar Simson upp till en offerfest i Dagon's afgudatemplet. Detta framställs i slutaktens andra tablå. Under en bacchantisk fest inträda öfversteprästen och Delila från ena sidan, medan Simson kommer från den andra, stödd på en ynglings arm. Judahjälten hånas och begabbas af alla, mest dock af Delila

HYLINS Violtvål 612

HYLINS Liljekonvaljedoft

och öfversteprästen, hvilken uppmanar honom att falla på knä och offra åt Dagon. Simson anropar emellertid Gud om hjälp att krossa filistéerna, och då han, ställd mellan tvänne pelare för att så mycket bättre kunna ses, sambar dessa ur deras läge, störta templet samman och begräver både honom och hans fiender.

Af musiken torde i första akten särskildt böra framhållas den mästertligt gjorda inledningskören, det anslående mellanspelet vid soluppgången, den originella, unisont sjungna lofsången af de hebreiska gubbarne, de filisteiska flickornas hyllningsång samt Delilas sirensånger. Andra akten inledes med en präktig sång af Delila, hvars glansnummer dock torde utgöras af den s. k. vårsången i samma akts scen med Simson. I tredje akten är Simsons klagosång vid kvarnen af djupt gripande verkan. Körerna i Dagon'templet äro präktiga och särskildt anslående, och märklig är öfversteprästens och Delilas offerduett i canonform. För öfrigt förtjänar både första och tredje aktens balett att nämnas för sin originella rytm och sina tjugande och österländskt färgade melodier.

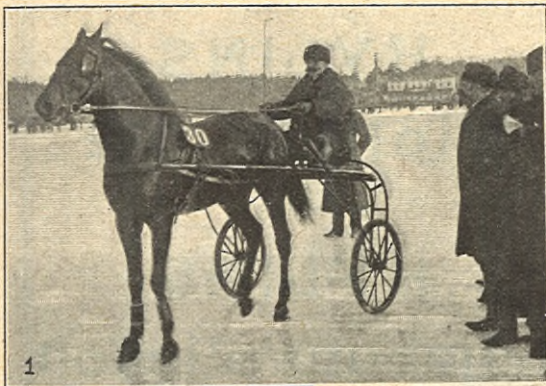
Utförandet är på det hela taget förträffligt. Titelpartien äro som nämnts dubblade, och då de båda paren uppträda hvarannan gång, kan man omöjligen undgå att göra jämförelser. Simsons parti utföres af hrr *Ödmann* och *Nyblom*, och nekas kan ej, att det på grund af sin karaktär ligger bättre för den senare än för den förre. Hr *Nyblom* — också bättre maskerad — får mera stil och karaktär på sin hjälte än hr *Ödmann*, för hvars lyriska stämman den mindre passar. Hr *Nyblom* har med detta parti svingat sig upp till en af de öfversta platserna vid vår operascen. Särskildt gör han visionen i första akten och kvarnscenen mera trovärdigt. Delilas framställarinnor äro fru *Jungstedt* och fröken *Edström*. Båda äro frestande och fagra att äse, och om än den förre bättre behärskar sin stämman än den senare, så måste dock erkännas, att fröken *Edström* med detta parti tagit ett betydande steg framåt, äfvensom att hennes fylliga och varma stämman gör sig förträffligt gällande. Skada blott att intonationen ej alltid är den bästa. Hr *Wallgren* är nog den, som allra bäst fyller sin uppgift. Hans mäktiga och klangfulla stämman gör sig i öfversteprästens parti rent af briljant. Och hur ståtlig han ser ut i den vackra dräkten! På tal om dräkterna må nämnas, att dessa äro genomgående vackra och stilfulla. Abimelek's lilla parti utföres förtjänstfullt af hr *Söderman*. Öfriga biroller innehafvas af hrr *Bröderman*, *Mandahl* och *Ericson*. Det hela har infölvats och ledes ytterst förträffligt af förste hofkapellmästaren *Nordqvist*.

Af iscensättningen har förste regissören hr *Törnquist* all heder liksom och hrr *Zöbisch* och *Jansson* af baletten och de nya praktfulla dekorationerna. Sammantörtningsscenen i den sista akten borde dock gå litet mera flott.

Bifallet har alla aftnar, operan hittills gifvits, varit synnerligen lifligt, gå entusiastiskt, och med undantag af andra föreställningen har teater-salongen varit fullsatt eller i det närmaste fullsatt. »Simson och Delila» kommer helt säkert — vi upprepa det — att höra till de mera populära operorna vid vår k. opera.

— Ett minnesfel insmög sig i förra veckans nummer af *Idun*, i det vi uppgäfv, att »Simson och Delila» var k. teaterns första egentliga nyhet för innevarande spelår. Som bekant gafs *Stenhammars* anslående opera »*Gillet på Solhaug*» f. g. härstädes i höstas.

N:R 4 AF DAMERNAS MUSIKBLAD, utgifvet af fru *Ellen Sandels*, har utkommit och innehåller ej mindre än fyra kompositioner, nämligen: »*Halleluja*» ur oratoriet »*Messias*» af *G. F. Händel*, *Arietta* ur en på sin tid ytterst populär opera »*Donauweibchen*» af *Ferd. Kauer*, samtida med

FRÅN SÖNDAGENS TRAF-
TÄFLINGAR PÅ BRUNNS-
VIKEN. A. BLOMBERG
FOTO. 1. »LABRADOR»,
SOM ERÖFRÅDE TVÄNNE
FÖRSTA PRIS. 2. »JAKKA»
STÖRTAR STRAX FRAM-
FÖR MÅLET.

Mozart; vidare »Ung-
tuppar», Wiener-Kreu-
zer-Polka af *F. Wagner*
samt Ryska dansmelodier
af *W. Madurowicz*, arr.
af *Ellen Sandels*.
Textafdelningen innehåller
kortfattade biografier
öfver Händel och Saint-Saëns,
båda med porträtt, vidare
»Från Jenny Linds glansdagar»
samt en artikel om den unge
för tidigt bortgångne och
äfven hos oss kände violinvirtuosen
Maurice Denguemont m. m.

UR DAGSKRÖNIKAN.

TRAF-TÄFLINGARNA PÅ BRUNNSVIKEN togo
sin början i söndags, sedan de blifvit upp-
skjutna flere gånger på grund af ogynnsam väder-
lek. Täffingsdagen bjöd emellertid nu på strå-
lande vackert vinterväder, och då dessutom de
fem löpningarna voro särdeles intressanta genom
deltagande af många förstklassiga hästar måste
den första träffingsdagen betecknas som syn-
nerligen lyckad. Löpningarna fortsatte på tisdagen,
hvars täffingar äfven voro af mycket stort
intresse, och ägde prisutdelning därefter rum.

Idun bjuder i dag ett par bilder från »trafvar-
nes dagar» och framställer den ena »Labrador»
— hr *C. A. Gowenius*' i Luleå segerrika ameri-
kanska hingst, som på söndagen eröfrade tvänne
första pris. Den andra bilden föreställer den i
lopp II störtade hästen »Jakka», hvilken dog strax
framför målet till följd af hjärtslag.

STADSHOTELLET I OSKARSHAMN nedbrann
natten till den 14 dennes, hvarvid de resande
och hotellpersonalen endast med svårighet half-
klädda kunde rädda sig. Vi meddela här invid
en bild af brandruinerna, som af en påpasslig
vän på platsen tillsändts oss.

EN PRIVATSKOLA för rollstudium, scenisk pla-
stik samt för undervisning i dans (karaktärs-
och sällskapsdanser) har, enligt hvad som fram-
går af annons i dagens nummer, öppnats härstä-
des af fru *Josefina Gullberg*, välkänd på detta
område sedan den tid hon var balettmästarinna
vid Nya teatern under den *Josephson-Molander-*

ska regimen och där gjorde sig synnerligen be-
märkt för sina smakfullt komponerade baletter.
För enskilda, liksom för många af våra yngre
sceniska artister, manliga och kvinnliga, erbjuder
sig här ett sannolikt mycket kärkommet tillfälle
till förkofran i en skön konst, som om den tyvärr
icke är mycket öfvad, dock har sin stora bety-
delse, särskildt vid teatern — konsten att behär-
ska sin egen kropp och gifva dess rörelser skön-
het och harmoni.

»DAMSÄLLSKAPET» I MALMÖ. Det i Malmö
under ordförandeskap af författarinnan frö-
ken *Annie Quiding* nyligen startade danssällska-
pet *M. D. S.* hade nyligen sitt andra sammanträde.
Visserligen lyder i stadgarna § X sålunda: Sam-
kvämen må ej bli föremål för offentligt referat —
men som en liten notis i Idun ej kan dömas som
något paragrafbrott, anser jag mig ha rätt att
meddela följande fakta.

Det var två celebra gäster sällskapet denna
gång hade glädjen hälsa välkomna — pianisten
fru *Ina Lange* och författarinnan, fru *Blicher-*
Clausen — hvilka tillika med samkvämens »arran-
gör», fru *Sofie Claudius*, bidrogo till att gifva af-
tonen en särdeles konstnärlig prägel. Fru *Ina*
Lange är ju redan välkänd för den svenska all-
mänheten, likaså fru *Blicher-Clausen* genom sina
poetiska och fint psykologiska böcker och dikter.
Det var med spänd nyfikenhet man afvaktade

STADSHOTELLET I OSKARSHAMN EFTER BRANDEN.

denna senares ankomst, och man blef inte besvi-
ken i sina förväntningar!

Programmet omfattade flere Beethovennummer
spelade på en gammal Beethoven flygel af fru
Ina Lange, samt uppläsning af dikter af fru *Blicher-*
Clausen, hvarjämte för aftonen utställdes 6 skulp-
turverk af fru *Sofie Claudius*, bland dessa den
förträffliga porträttbyst af kompositören *Adolf*
Lindblad som redan tidigare varit reproducerad i
Idun.

I öfrigt förflyt aftonen under sång, musik och
lifligt samtal, och då man skildes åt, var det med
en känsla af djup tillfredsställelse och ett gladt
au revoir!

A. U.

ETT TACK.

I IDUN för den 29 november i fjol stod en be-
aktansvärd artikel om drickspenningsystemet i
hemmen. För den artikeln bedja vi, fem gamla
husmödrar, genom Idun få framföra ett tack till
artikelförfattaren. Vi ha från detta års början
realiserat »Gift mans» idé i våra hem, och vi hop-
pas, att den måtte realiseras öfver allt, där ett
hem och en husmoder finnes. Fast lön för ut-
fördt arbete och ej drickspengar är en moralisk
plikt och är hänsynfullhet inte blott mot dem,
som hittills gifvit, utan ock mot dem, som hittills
mottagit drickspengar. Må vi kvinnor bryta udden
af det osunda drickspenningsystemet genom att
bannlysa det från hemmen.

FEM HUSMÖDRAR.

EN NÖDSTÄLLD.

»Ojämnt falla ödets lotter, så en högre
vishet bjöd,
Jag fått glans och rika häfvor, du fått ring-
het, du, och nöd,
Men det bästa ha vi lika, trohet aldrig
vilseförd,
Ära med vårt blod besegrad och vårt
hjärtas vittnesbörd.»

TILL KÄRKEKSFULLA och bättre lottade med
människor ställes härmed en vädjan om hjälp
åt en opensionerad lärarinneveteran, som närmar
sig sextioåret. Hon har under en tidrymd af
35 år vid ett par af landets främsta kvinnliga läro-
verk med lif och lust, trohet och nit ägnat sina
bästa krafter åt ungdomens andliga utveckling.
Genom sjukdom har hon nu råkat i bittert lidande.
Medel till vistelse vid sanatorium eller annan
kurort saknas. De, som ömma för hennes olycksöde,
ombedjas insända en skärf till *Iduns Redaktion*,
Stockholm.

Till ofvanstående vilja vi endast tillägga,
att vi varit i tillfälle undersöka förhållandet
och därvid funnit, att omständigheterna äro
synnerligen ömmande, hvadan vi ansett oss
böra medverka genom att mottaga eventuella
bidrag och redovisa för dem.

RED. AF IDUN.

Köp Foulard-Siden!

— Garanteradt solidt. —

4 GULD
MEDALJER

Göteborgs Rexfabrik

KONGL. HOF-
LEVERANTÖR

Begär prof af våra sidentyger för vår- och
sommartoyletter.

Specialité: tryckt Sidenfoulard, randig Linon,
Rå- och Tvättsiden till klädningar och blusar från 90
öre metern.

Vi sälja i Sverige direkt till privatpersoner
och sända de utvalda sidentygerna tull- och portofritt
till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz)

— Sidentygs-Export. —

Uppmuntra hemindustrien

E. provinsialläkaren dr Carl Dahlberg yttrar i sin utmärkta bok »Första lefnadsåret» om de svenska preparaten Dynamol och Stefanos bl. a. följande: »Preparaten närma sig till sin sammansättning Mellins Food, med hvilket de synas kunna upptaga täflan, då de äro billigare och af svensk tillverkning.

Medicine Doktor Henrik Berg säger i sin nya förträffliga bok »Om Barnavård» bl. annat följ.: »I praktiken tyckas äfven Dynamol och Stefanos stå sig aldeles förträffligt och segerrikt upptaga kampen med det utländska preparatet Mellins Food.»

Dynamol och Stefanos till salu å de flesta apotek samt i hvarje väl fournerad speci-handel.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN,
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 22—28 FEBR. 1903.

- Söndag:** Buljong med äggstanning; selleri och jordärtskockor med rördt smör; späckad svincarré med ryska ärter och brynt potatis; apelsinglace med grädde.
- Måndag:** Griljeradt buljongskött med potatis; saftsoppa med klimp.
- Tisdag:** Stekt refbenspjäll med potatis; semlor med mjölk.
- Onsdag:** Palsternackspuré med rostadt bröd; stekta rödspottor med potatis.
- Torsdag:** Ärtor med fläsk; plättar med sylt.
- Fredag:** Kotletter af kalkfyll med potatis; enkel äppelpaj.
- Lördag:** Ärtpuré med stekt bröd; sillpudding med skiradt smör.

RECEPT.

Apelsinglace med grädde (f. 6 pers.). Skalen af 2 apelsiner, saften af 4 apelsiner, 7 dcl. tjock grädde, 5 ägguler, 1 hg. socker, 1/4 dcl. vatten.

Beredning: Apelsinerna sköljas väl, torkas och skalas. Allt det hvita bortskäres och skalens skäras i strimlor. 3 dcl. af grädden kokas upp, apelsinstrimlorna läggas och grädden öfvertäckes, samt får stå, tills den är kall, hvarefter den silas väl. Äggulorna vispas i en kastrull med 1 msk. af sockret, den kokta och silade grädden tillsättes, litet i sänder, hvarefter massan får sjuda öfver elden till en tjock kräm, under jämn vispning, kastullen afllyftes och vispningen fortsättes, tills krämen blifvit kall. Apelsinsaften kokas med det öfriga sockret och vattnet till en simmig lag, som får kallna, hvarefter den blandas med krämen och massan ställes att frysa. Resten af grädden vispas till hårdt skum och nedröres, då glacen är halffrusen.

Griljeradt buljongskött (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. buljongskött (helst förbringa), 8 anjovisar, 2 ägg, 1 1/2 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 1 kkp. buljong.

Beredning: Köttet skäres i vackra skifvor. Anjovisen rensas, urbenas och hackas fint samt blandas med de uppvispade äggen, hvarefter köttskifvorna doppas däri och vändas i de stötta skorpora. En tackjärnsspanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, köttskifvorna nedläggas och brynas på båda sidor, hvarefter buljongen påspädes och köttet får färdigsteka med slutet lock omkring 5 min.

Kotletter af kalkfyll (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. benfri kalkfyll (mellan-

kalf), 1 msk. salt, 1 tsk. hvitpeppar, 1 ägg, 1 dcl. grädde, 1 1/2 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 5 msk. (1 hg.) smör.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, och skäres tvärs öfver muskeltrådarna i 2 cm. tjocka skifvor. Kotletterna bultas väl på båda sidor, formas runda och hackas öfver med en knif. De saltas, peppras och doppas i det uppvispade ägget, blandadt med grädden, samt vändas i de stötta skorpora. En tackjärnsspanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, kotletterna läggas, brynas på båda sidor och få färdigsteka med slutet lock omkring 10 min.

De uppläggas på varmt serveringsfat och säsen hålles öfver.

Enkel äppelpaj (f. 6 pers.). 2 msk. smör, 4 msk. mjöl, 4 kkp. gräddmjölk, 3 msk. socker, 3 ägg, 1/2 msk. rifvet citronskal, 1/2 lit. goda äpplen.

Till formen: 1 msk. smör 1 msk. hvetemjöl, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Smör och mjöl sammanfräsas, mjölken tillsättes litet i sänder under flitig rörning, sockret lägges och massan får koka 5 min. hvarefter den

upphålles att kallna. Äggen vispas upp och nedröres i smeten jämte citronskalet. Äpplena skalas, skäras i tunna skifvor och nedläggas i smeten, som därefter omröres försiktigt. En bleckform ell. gjutpanna smörjes dubbelt, smöret skiras och blandas med hvetemjölet och härmed bstrykes formen, som därefter beströrs med de stötta skorpora. Massan ihålles och pajen gräddas i god ungsvarme omkr. 1/2 tim. ell. tills den höjt sig och äpplena kännas mjuka.

Den uppstjälpes genast och öfverströrs med socker.

Sillpudding: (f. 6 pers.).
Potatismos: 1 1/2 lit. potatis, 1 kkp. oskummad mjölk, 2 ägg, 2 msk. kallt smör, 1 tsk. socker, 1 tsk. salt, 3 salta sillar.

Till formen: 1 msk. smör, 3 msk. stötta skorpor.

Sås: 1 1/2 hg. smör (skiradt).

Beredning: Potatisen räskalas och kokas mjuk hvarefter den pressas genom purépress ell. mosas sönder med en gaffel. Mjölken, de uppvispade äggen, 1 msk. af smöret och kryddorna tillsätts och moset arbetas tills det liknar skum. Sillarna uttages och vattenläggas i 12 tim. Skinet afdrages därefter och hufvud jämte ryggen och alla småben borttagas. Sillhalvorna sköljas, inklappas väl i en duk och skäras i bitar. Enbleckform smörjes med smör och beströrs med stötta skorpor. På botten af formen lägges ett lager af potatismos, därefter ett hvarf med sill, så åter potatismos och så fortsättes tills formen är full. Öfversta hvarvet bör vara potatismos, som öfverströrs med stötta skorpor och belägges med resten af smöret fördelat i flockor. Puddingen gräddas i ugnen omkr. 1/2 tim. Den serveras med skiradt smör.

Bal- & Supétyger

i siden, ylle och bomull
största urval hos
Aug. Carlsons Efr.
Axel Lewin
50 Vesterlånggat. 50
Profver franko. Order mot efterkräf.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

22 ÅR. Ni bör under minst 7—8 veckor 1 å 2 gånger om året taga något järnmedel (t. ex. Blandjämnpiller 4 piller 3 gånger dagligen eller »Nordstjernans») hämoglobinkapslar, 3 kapslar 3 gånger dagligen). Ni bör förtära rikligt med ägg-(hvitämnen), undvika kaffe och thé, promenera ute minst en gång dagligen, gå tidigt till sängs samt, så vidt möjligt, skaffa er några veckors fullständig hvila, helst sommartiden och då helst också ombyte af vistelseort.

HILDUR. Viktigast är att månader igenom föra noggrann diet. Ni bör förtära blott färsk föda utan feta såser, undvika öl, kaffe, rå frukt, sylter, gurkor, ärtor, kål, kålrötter, sötsaker och efterrätter. Tag hvarje morgon på fastande mage en tesked konstgjord karlsbadersalt i ett dricksglas varmt vatten. Om eljes invärtes behandling, bad el. dyl. äro behöfliga eller lämpliga, beror på fallets närmare beskaffenhet, som blott genom undersökning kan afgöras.

SKANETÖSEN. Beror helt och hållet på dess beskaffenhet, graden af torrhet, mjällbildning, hårfall o. d.

KARTO. Nej! Några dylika medel torde knappast finnas.

BEDRÖFVAD MODER. Stränghet och aga.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare **Sjöquist**
6 Sturegatan 6. Riks 45 91. Allm. 54 63.
Rådfrågningar 2—3.

Tandläk. **Elias Widfond**
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter. som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr. J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MÅLMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Husmödrar!
I Amerikanska Gummiäffären,
Birger Jarls Passage,
finnas en hel del praktiska artiklar för Edra
— Husapotek —
såsom: Varmvattenpåsar,
Sköljapparater, Sprutor, Lavemangapparater, Isblåsor, Fingertutor, Bröstpumpar.
Vidare finnas Dinappar, Barntröstar m. m.
Allt af gummi och högsta kvalitet.

Satin Liberty kr. 1: 10
— tryckt — till kr. 4: 80 pr meter, porto- och tullfritt tillsänd; profver omgående, likaså af svart, hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 85 öre till kr. 20: 85 pr mtr.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. & k. hofl.), Zürich.

af förbättrad konstruktion (Yale-Locksystemet).
Begär samma hos Eder handlande eller om han ej har den så insänd kr. 2: 50 till Carl Samson, Narvavägen 3, Sthlm., då expediering omgående följer. Efterse noga mitt namn å lås och nycklar. I Stockholm till salu hos: Stockholms Resebureau, Operahuset, John Sörman, Regeringsgatan 4, Herman Meeths, Regeringsgatan 26 och hos väl sorterade Järnhandlande.

Tidafors Yllefabrik, Molkom, emottager ull och stickulle eller eller fildade yllelappar etc.) för tillverkning af genomvädda, på båda sidor användbara, Kidderminstermattor i stilrognna, praktiska jacquard-mönster och varma vilka färger.
Prisbelönta fabrikat.
Profver och prospekt sändas med nöje på begäran.

Banyuls Trilles.
Ett aptifgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Småttingarnas Födelsedagspaket.
Treffliga födelsedagspaket för barn 4—12 år, innehållande flera små arbeten och öfverräskningar, erhållas i Kindergården, Kommandörsgatan 25, Stockholm.

Bildad, praktisk, äldre flicka, med ordningssinne, godt lynne, samt 1- å 2000 kr., erbjudes ingå komp. med likasinnad om ett 1 klass. pensionat å lämplig ort. Vidare genom brevväxling, adress »Sympati och trefnad», Iduns exp., Stockholm. Ref. fordras.

KÖP KOCKUMS EMALJERADE KÄRL
Världsberömda! Starka! Prisbilliga!
KNEIPPBADEN — Borg, Norrköping
Äret om fullständig kall- och varmvattentenkur.

Röda Näsor. Bepröfvadt bästa medel (oskadligt) mot ansigtsrodnad, kyla, torr ekzém m. m. är »Isis Salva». Pris pr burk m. bruksanvisning 1: 75 mot postförskott. Säljes hos **Fru O. Rukman, Härfrösörska,** 15 Drottninggatan, Norrköping.

TE, flera sorter hos **G. ELEVING** Riddaregat. 11 A, Sthlm.

Pärmar till Idun 1902.
Iduns pärmar, röda med guldtryck ... 1: 75
D:o, röda, med vackert bronstryck ... 1: 25
Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50
Iduns Hjälpreda, röda eller gröna ... 0: 50
Expedieras direkt från Iduns Expedition eller närmaste bokhandel, om rekvirition åtföljd af likvid i postanvisning insändes.

Hvad skola småttingarna göra?
Ny, illustrerad priskurant, innehållande en mängd lätta, praktiska arbeten, lämpliga för såväl hem som skola.
Kindergården, Kommandörsgatan 25, Stockholm.

Ryggradslidande, ryggsmärtor.

Vid svaghet i ryggen i allmänhet och stor känslighet i ryggraden i hela dess längd, vid osäker gång och svaghet i benen lägger man på af dr Otto Krauses kattsprångplåster, såsom vidfogade bild visar.
Vid fall af styf nacke, hufvudvärk eller smärtor i öfre delen af ryggraden, lägger man endast på det öfversta plåstret. Finnes å alla apotek å 80 öre. Hufvuddepot: Apoteket »Fläktå Örn», Malmö. Endast äkta med skyddsmärket Springande katt.

Barn och ungdom
i behof af stärkande landvistelse, samt af pålitlig undervisning i vanliga skolämnen i ungefärlig öfverensstämmelse med elementarläroverkens studieplan, kunna äfven under terminens gång vinna inträde vid **Västerdalarnes Privatläroverk och Praktiska skola.** Omsorgsfull tillsyn och moderata villkor kunna bjudas. Postadress **Myrbacka** (Dalarne).

Cyprolin (f. d. Ceolin)

är det förnämsta puttingsmedlet för koppars & mässing, gör ytan fullkomligt blank och ren utan att smutsa händer och trasor. Cyprolin är allmänt omtyckt emedan det blänkar fort och väl. Cyprolin kostar 25 öre pr burk och försäljes hos herrar minuthandlande. I parti hos **Holst & C:o** Tekn. Fabrik, Dalagatan 42, Stockholm.
OBS! Varnas för efterapningar.

Skönhet
kan icke förvärfvas, men är man i besittning af den, bör man äfven hafva kännedom om att kunna bevara den. För att uppnå detta resultat, bör man endast använda verkligt hygieniska specialiteter såsom **Crème, Puder** och **Tvål Simon.**
Varnas för efterapningar och rekvirera det riktiga namnet. Säljes öfverallt.

Linne!

3,000 duss. utmärkt vackra (handväfda) 60/60 cm. servietter bortslumpas till kr. 4: 50 pr duss. 6 duss. sändas fraktfritt.
Linneväfveriet, Borås.

Hur användes
LEBIG'S
KÖTTTEXTRAKT?

1/4—1/2 tesked här af upplöses i kokhett vatten, då en kraftig, fett- och limfri buljong genast erhålles. Tillsätt salt, något sopptett potatis eller bröd, så blir smaken densamma som vanlig köttsoffa har. Buljongens färg bör vara mörkgrå, ej brun.
Drygare och mer ekonomiskt än kapslar & s. k. 'flytande buljong'.
Försäljes genom alla speci- & delikatesshandlande.

Plats finnes i Stockholmsfamilj för anspårsl. flicka med uppf. (hållst musikalisk) och fullkomligt kunnig i matlag. (husmanskost) samt inköp till hushållet. Godt lynne, ordentlighet och ej rädd för arbete, skall vara husmoderns hjälp vid eftersyn af barn och tjänare. Svar till »Huslig X» med uppgift på pretentioner och rek., hållst fotografi. Adr. Iduns exp.

ENKEL, anspråkslös, bildad flicka, kunnig i matlagning, sömnad, musik, får plats hos änkefru i Stockholm. Fotografi och ref. jämte löneanspråk önskas. Svar »Godt lynne», Iduns exp.

DEN 24 APRIL önskas **köksa**, kunnig i enklare matlagning, snäll, snygg och ordentlig samt villig deltaga i städning, äfvensom **husa**, snäll, proper och barnkär, villig deltaga i vården om två barn, 5 och 10 år. Båda erhålla i lön 150 kr. hvardera. Svar till »Ämbetsmannafamilj i stad» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BILDAD, anspråkslös flicka, med glad lynne och af god familj, får god plats i liten familj som sällskap och efterse tvänne minderåriga barn. Anses som medlem af familjen. Svar med fotografi till »A. L. 1903» Nor-köping p. r.

ENKEL, barnkär flicka, som vill passa 3 små barn med tillhjälp, samt städning, erhåller bra plats om ansökan jämte fotografi, uppgift å ålder och lönepretentioner sändes till »F. D.» p. r. Hesseholm.

I GODT HEM finnes plats för en fin och anspråkslös flicka att mot fritt vivre gå husmodern tillhanda. Svar till pastor E. Wessberg, Asker (Örebro län).

An English lady-nurse

is wanted this spring to take entire charge of a boy aged 5 and a girl 10. Apply by letter stating all particulars and references to »1903 Värmland» this newspaper's office.

Sjuksköterskeplatsen

vid Hudiksvalls stads försörjnings- och arbetsnärtning är ledig och kan sökas hos fattigvårdsstyrelsen i Hudiksvall före den 1 mars 1903. Sökande bifoge präst- och läkarebetyg samt betyg angående förut innehafd anställning. Lön 400 kronor pr år möbleradt enskildt rum och kost vid inrättningen. Sökande skall vara fullt frisk och ogift. Platsen tillträdades senast den 1 juli 1903.

Önskas närmare upplysningar meddelas sådana af styrelsens ombudsman, bankdirektör Frans Edén, Hudiksvall.

Norra Inackord-Byrån, Mäster Samuelsg. 62, Sthlm, ansk. goda platser åt Lärarinnor, Vårdinnor, Sällskaps-, Affärs-, Hushålls och Barnfröknar.

Vid Billströmska folkhögskolan å Tjörn

är plats ledig för en **slöjdlärrinna**, kunnig i väfning och andra vid kvinnliga folkhögskolor förekommande handarbeten samt med förmåga att handleda vuxen ungdom. Med platsen följer skyldighet att årligen tjänstgöra 3/4 månad från d. 28 nästa april för en lön af 300 kr. jämte fri, möblerad bostad. Ansökan jämte betygsafskrifter insändas före d. 15 mars till folkhögskolans styrelse, adr. Hoga (Tjörn).

Hushållerska.

Skicklig i finare matlagning, bakning, slag m. m., redbar, frisk och med godt lynne får i april plats på större herregård. Goda betyg och rekommendationer fordras. Svar till »Södermanland 1903», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Den nyinrättade **sjuksköterskeplatsen** i Tädened kungöres härmed till ansökan. Lön 600 kr. pr år, fri bostad och ved samt ersättning efter taxa för hvarje lämnad sjukhjälp. Kompetensvilkor, desamma som fordras för tillträde till svenska sjuksköterskornas pensionsförening. Ansökningar insändas före den 1 mars till styrelsens ordförande godseparen I. M. Kjellberg, som lämnar vidare upplysningar, adress Storeberg, pr Tädened, Skaraborgs län.

BARNJUNGFRU, anspråkslös, något äldre, erhåller plats nu genast på landet, i närheten af Stockholm, att vara fru behjälplig med skötsel af 3 barn. Den som är något kunnig i matlagning har företräde. Svar märkt »S. W.» postkontoret Kungsholmen, Stockholm.

Hushållerska-plats ledig den 24 april på landegendom i Västergötland. Kunnighet erfordras i finare och enklare matlagning, bakning, syltning samt öfriga i ett större landthushåll förekommande göromål. Svar jämte betyg och fotografi till »I. S.» **Dannicke**,

Föreståndarinneplatsen vid Elementarskolan för flickor i Kalmar

är ledig att tillträda i instundande juli. Lön 2,200 kronor jämte 300 kronor i hyresersättning till dess bostad kan beredas i nytt läroverkskus. Ansökningar böra insändas före 15 mars till skolstyrelsens vice ordförande, Lasarettsläkaren E. Engdahl, Kalmar.

Lärarinna vid kvinnlig folkhögskola.

Vid S. Kalmar läns kvinnliga folkhögskola är plats för lärarinna ledig till ansökan. Kursen pågår från 3 juni och fortgår under minst 4 månader. Läroämnen: Kvinnlig slöjd (äfvän väfning), räkning, välskrifning, sång, gymnastik m. m. efter öfverenskommelse. Lön 600 kr. och bostad. Ansökningar sändas före den 1 mars till skolans föreståndare V. Sjögren, Högälad, Smedby.

PLATSSÖKANDE

Utrikes resa.

En föräldralös, 18-årig, frisk och glad flicka, som genomgått 6-klassigt läroverk, önskar resa med äldre dam och vara henne behjälplig, själf är hon ej medellös. Svar i biljett märkt »Lilfig 18 år», Iduns exp.

Ung flicka, med höga betyg samt undervisningsv., önskar plats som lärarinna, hållst nära Sthlm. Svar till »Essy», Postkontoret, Götgatan, Stockholm.

En ung flicka önskar nu genast plats som lärarinna i ett ställe enkelt hem. Ar van vid att undervisa i språk och vanliga skolämnen, men ej i musik. Svar emotses tacksamt under adress »Värmländska 21 år», p. r. Karlstad.

Plats som husföreståndarinna i godt hem i stad eller på landet, hållst där barn finnas, sökes af bildad musikalisk flicka af god familj, törtrogen med allt som hörer till ett hems skötande. Ålder 38 år. Goda betyg och rek. Svar till Fru Helmi Wahlberg, Thulegatan 27, Stockholm.

Plats såsom värdinna sökes af bildadt fruntimmer. Goda betyg och rekommendationer kunna företes. Svar till »Elisabet», Iduns exp.

Plats önskas att förestå och sköta ett hem af därtill kompetent aktingsvärd flicka. Svar till »Redbar», Upsala p. r.

Värdinneplats

i bildadt, respektabelt, äldre ungarlskem, önskar bildad, huslig, musikalisk 25-årig dam, med glad och jämnt lynne. Har förmåga göra ett hem treffligt. Innehafv liknande anställning nära 2 år i Norge. Bästa rek. Biljett märkt »Norrländska», Christiansund N. Norge.

Husföreståndarinna.

Ett yngre fruntimmer, vant att på egen hand förestå hushåll, söker dylik plats hos aktad ungarl eller änkefru. Fina ref. Svar till »Pålitlig och pliktrogen», Norrköping p. r.

Bildad, enkel flicka, kunnig i sömn., alla husliga bestyr, söker plats. Godt vänligt sätt. Svar »Barnkär» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Fullt hushållsven, bildad pliktrogen flicka söker plats. Ordningfull, sparsam. Svar »Ej rädd för arbete» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

En 27 års flicka önskar plats den 24 april, som barnfröken i bättre familj, hållst uppåt landet. Har förut haft liknande plats. Lön önskas. Svar till »I. S.», Iduns exp. f. v. b.

MOT FRITT VIVRE önskar bättre, bildad flicka plats i familj att gå frun tillhanda, i stad eller på landet. Ar kunnig i musik, handarbete, sömnad, träsneideri och matlag. Svar till »E. A. 19 år», Iduns exp.

Kv. gymnast önskar plats i familj. Svart »Van gymnast» Iduns exp.

Pålitlig, bildad, gladlynt flicka väl hemmastadd i fin och enkl. matl., bakning, sömnad, handarb. m. m. söker plats. Svar till »Flit» Iduns exp.

EN FLICKA önskar plats å egendom där hon kan få lära finare o. enklare matlagning, bakn., inläggn., servering, husliga göromål. Villig deltaga i jungfrusylor. Något kunnig i handarb., sömn. o. väfn. Svar till »M. B.» Iduns exp.

En bättre, allvarlig och ordentlig flicka från landet, med de bästa rekommendationer från nuvarande hushållerskeplats önskar göra ombyte till våren. Svar till »S. H.» p. r. Bisberg.

UNG FLICKA af god familj önskar mot fritt vivre lära hushåll. I ersättning här för villig läsa hemläxor med barn samt undervisa i musik. Närmare genom konsul O. F. Håkanson, Landskrona.

28-årig flicka, söker nu eller till våren plats som biträde åt husmor eller som värdinna för ungarlskem. Ar fullt kunnig i husliga göromål, lünesöm, något kläd-sömnad samt finare handarbeten. Svar till »Hurtigt sätt» Gefle p. r.

Herrar Postmästare!

Ung, anspråkslös flicka söker plats att hjälpa till med postgöromål. Har förut varit på postkontor flere månader. Fritt vivre önskas. Svar till »Intresserad» Iduns exp.

En förlorvad, 20-årig flicka önskar till våren plats mot fritt vivre, hållst å en större herregård i Halland eller Skåne, där ungdom och umgänge finnes, för att vara frun behjälplig med inom hus förefallande göromål. Svar till »B. B.» Iduns exp.

Ett bildadt fruntimmer med jämnt och godt lynne, vant att sköta ett hem, önskar värdinneplats, hållst där barn finnes. Bästa referenser från föregående plats. Svar till »Husmoder», Iduns exp., Stockholm.

Prof på folkdräkter ur Iduns Modetidning.

Mansdräkt från Delsbo (den s. k. rödkläde-dräkten). Denna dräkt, som fått sitt namn af den rika röda klädesbesättningen, utgöres af jacka och byxor af mörkblått kläde, röd väst och blå eller hvita strumpor. Som förut nämnts besättas jackan och byxorna med rödt kläde samt dessutom, liksom västen, med mässingsknappar. Mössan är röd, med påsydda, spetskantade svarta band. Skjortkragen prydes med hvitsömsbroderi. Blå och hvita strumpeband.

Kvinnodräkt från Delsbo. Utgöres af hvit skjorta, rödt lifstykke med svarta ränder, tröja med röd eller grön botten och svarta figurer, svart rynkjöl med röd kant, mörkblått förkläde med hvita ränder samt röda strumpor. Mössan är af tryckt kattun, med röd botten samt gula och gröna blommor och blad. Väskan, som är af mörkblått tyg med röda applikationer, hänges så, att den till hälften döljes af förklädet. De nedhängande yllebanden äro brokiga. De gifta kvinnornas dräkt skiljer sig från »stintornas» endast därigenom, att hufvudbonaden prydes med en större eller mindre spets.

Pappersmönster till dessa dräkter i ordinär storlek, pris 1 krona, kunna erhållas om rekvisition åtföljd af likvid insändes till Iduns Mönsterafdelning, Bryggaregatan 17, Stockholm.

EN UNG, bättre flicka önskar plats att gå frun tillhanda eller ock som barnfröken, hållst i Stockholm. Fullt kunnig i Kläd-sömnad. Svar tacksamt till »H. L.», Elfdängen. Inom 8 dagar.

19 års flicka önskar plats att gå frun tillhanda, är äfvén villig att tillse barn och vara dem behjälplig vid läxläsning. Svar till »K.» p. r. Karlstad.

En bättre, musikalisk flicka, van att deltaga i husliga göromål, matl. m. m. önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Svar till »Ketty», Iduns exp.

Å KONTOR eller som sällskap och hjälplig önskar ung, trefflig flicka af god familj Kontorsvan, kunnig och road af alle syslor inom hemmet. Små anspråk. Svar till »20 år 1903», Iduns exp.

En bättre flicka, van vid husliga göromål önskar plats i ämbetsmannafamilj på landet, som hjälp åt husmodern. Ar villig betala för sig. Svar under adress »K. B.» Bjufs poststation.

TVÅ unga flickor kunna få inackordering i godt och treffligt hem. Pris 45 kr. i månaden. Svar till Stationsinspektör Anderson, Åtvidaberg.

EN UNG FLICKA önskar komma i godt och trefflig familj på landet, hållst prästgård, för att lära och deltaga i allt som förekommer inom hemmet. Svar jämte pris och upplysningar till »Familjemedlem 1903» Visby p. r.

Inackordering

kan erhållas å skogrik, vackert belägen egendom i Värmland, i enkelt, stilla hem. för en ung dam, som önskar hvila, eller medellåders fruntimmer, som önskar ett »rodt hem». Pris 45 kr. pr månad. Svar till H. Kil p. r.

At Föräldrar och Målsmän,

vilka önska sända unga damer till franska Schweiz, rekommenderas familj. Quinche och Carrels pension *Villa Raja-Cressier*, 20 min. väg från staden Neuchatel. Pris ordmånad 70 kr., inberäkn. franska, engelska, tyska och ital. lekt. Referenser från f. d. »lever i Stockholm, Göteborg, Gefle etc. Vidare genom Mlle F. Quinche, Cressier, Neuchatel.

En ung flicka

önskar inackordering i ett godt och treffligt hem på landet, för att lära hushåll och deltaga i förekommande göromål. Anses som medlem af familjen. Svar märkt »X.», p. r. Eslöf.

Ung flicka af god familj önskar till våren, såsom familjemedlem, inackordering i ett treffligt bildadt hem, där tillfälle gifves att lära hushåll samt allt hvad som hör till ett bättre hems skötande. Svar med pris pr månad till »S.», Kristianstad p. r. inom 14 dagar.

Ung svensk dam eller herre, som önskar lära engelska språket, erhåller angenämt hem hos engelsk läkarefam. Närm. uppl. ämn. Bankdirektör Henrekson, Falkenberg. Dr. E. Fenn, Ardeigh, Colchester, England.

Inackordering emottagas i ett vänligt, enkelt hem på landet invid järnvägsstation och Göta älf. Pris 40 kr. pr mån. Svar till »Enkelt hem», Elfdängen.

Privat nattvardsundervisning.

Flickor, som önska konfirmeras under sommarferierna, emottagas i väl belägen prästgård på landet. Komminister J. G. Lindhardt, adr. **Lundholmen** (Varberg-Borås järnväg).

3 å 4 konfirmander emottagas instundande sommar i Ifvelofta prästgård, adr. Bromölla, Skåne. Alfred Jacobsson, kyrkoherde.

Inackordering önskas af ett lungsjukt fruntimmer. Rum åt solsidan, hållst med värmen. Svar med uppgift om pris och läge torde sändas under adress »K. F.», p. r. Södertelje.

Inackorderingar

emottagas efter den 15 maj d. å. på det natursköna herresätet Karlshult, Motala Verkstad.

1 å 2 unga, bildade flickor kunna erhålla inackordering i hem där undervisning lämnas i hushåll, väfnad och finare handarbeten. Vidare genom fru E. von Kotben, Refteled.

